

Legjobb és leghíresebb pipere holgyor: a

La VELOUTINE

6959
Különleges Rizspar
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

ESZMÉNYI KEBEL

Érhető el a **Pilules orientales** által. Ratió gyógyszerárúháza Párisban, Passage Vendôme 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel időmalmának szilárdságát biztosítja. Egy literes ára használási utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 8442

A 20 év óta ismert és kedvelt **Szőrítőszer (Epilatoire)**, mely teljesen kirtja a szőrt az arcból a kezétől, a karjától stb. most meg lett javítva és hatása gyorsabb, mint azelőtt volt. Teljes jótétele. Ára 3 és 4 üvegnek 2 frt, 4 nagy üvegnek 4 frt.

Fischer Róbert
egy tanítási tudora és szépségápolás
Wien, I., Habsburgergasse 4.

Füzetek, melyek az orvosi és az egyes különlegességek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldetnek. A készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinek betekintésére állanak úgy szintén ezernyi köszönetnyilvánító levél minden világról. Felvilágosítás szívesen fogadjuk ingyen adatk, leveleket is. Raktárak Budapest: Török József és Koller Testvérek gyógyszerárúháza.

KESSLER-féle

MAGDA-HAJKENŐCS

dermatológiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételű fogva az elismert legjobb szar korpá ellen, ugyancsak hajkihullás ellen.

MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövekedést előmozdítja és minél kitartósabb óvással a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használható legjobban ajánlható. 1 tégely ára 3 korona. — Főszékhelyi raktár: **KESSLER REZSŐ-nél** gyógyszerész **GYERTYAMOS, (Torontói vármegye).** Raktárak Budapest: Török József, Király-utca 12. sz. Dr. Egger Václav-körút 17. 8809

Kolozsvári Felső Kereskedelmi Iskola
benlakással 100 tanuló részére.

Ezen intézetet végzett ifjak a katonai önkéntességre jogosítva vannak. A benlakás a kényesebb igényeket is kielégítő, modern berendezésű, egészséges és tágas munka- és hálóterekkel, ebédlővel, korodával, fürdővel, olvasó-, zene-, vivő- és játéktérrel (összesen 68 terem), tékepályával, 4488 m. tágas udvarral, a tornászra teljes berendezéssel, vízvezeték és légvesztelítéssel van ellátva. Az intézet közvetlen közelében van a városi sétaligetnek. A teljes ellátásért 800 kor. fizetendő s a folyamodások augusztus 15-ig beadandók. — Az első osztályba négy középosztályt végzett ifjak vétetnek fel; évi tandíj 120 kor. — Az intézet 1878 óta áll fenn; a múlt évben 349 növendéke volt. Az intézet 1901/2 tanév kezdetén akadémiái tanfolyammal fog bővítetni. Részletes programot küld az igazgatóság.

SODOR

felgyökny szénásványtartalma szélhűvel, melynek segítségével mindenki, bárhol szénásványtartalma egészséges, olcsó, üdítő és hűsítő italokat (szódavíz, szelena, ünnepi, szelena, málna, gazdusa, pezsgő, tej stb.) készíthet az e célra szerkesztett palackban a mellékelt utasítás szerint. A szénásványtartalma. A készítés egyszerű, kényelmes. A folyadék lehűl, 1 doboz 10 sodorhűvellyel 60 kor. Sodorpalack, mely ugyan hat, mint a szódavíz, 4 frt. Részletes leírás és utasítás kívántra ingyen és bérmentve. Képviselet a magyar korona országai részére Budapest 8781

Kertész Tódornál
Krisztof-tér.
Geitner és Rauschnál
Andrássy-út 8.

Kufeké féle gyermeklisztje

Magyarország Ausztria, Németország sat. legelső hozzáértői ajálják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és bélbeli gyermeknek
Kapható minden gyógyszerárúháza drogériában és a gyárnál R. KUFÉKE WIEN VI/2

Megay Boheme tortája

a legjobb; torta jószágával az idei brüsszeli kiállításon az első díjat nyerte. Megay Róbert cukrász Miskolcon I. sz., 2 K 50 L. vetele után küld önnök egyet bérmentesen. Budapest Székes Ede és Seidl József cs. és kir. udvari szállító uraknál, a vidéken minden legelőkelőbb csemege üzletben kapható. Miután utanozák a tortát, kérem csak a Megay Róbert nével ellátott dobozokban csomagolt tortát elfogadni. Ugyanott egy kitűnő Szalmi-torta 2 korona.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
BUDAPESTEN. 8696

Fürdő — a egyszerű uszadék is — kizárólag kényes hő- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérsékete 27° C. és 63° C. közt váltakozik. Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdői, teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdő.

Angol sportjátékok,

valamint saját készítményű torna-eszközök, függőágyak, mindennemű hálók, zsákok, ponyvák, zsinetek és gazdasági kötéltáruk legújabb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:

SEFFER ANTAL
Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12. 8713

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb égyes
SÁVANYU-KŰT

WOTTITZ
MANIERE
REPRODUKCIÓ BUDAPEST
MŰINTÉZÉS HIRÁNY-UTCA 30

Telefon 18—99.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

A női szépség elérésére, ökleletésére és fenntartására legkiválóbb és leghatásosabb

CSODÁS gyors hatásu.

MARGIT-CRÈME,
mely vegytiszta és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arckrém pár nap alatt eltávolítja szőrt, májfoltt, pattanást, bőrtájkát (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat, radókat, himlőhelyeket és az arcot fehérre, simává és üdítővé varázsolja. Sem higanyt, sem ólomot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ára nagy üveg 2 kor., kis tégely 1 kor. Margit hőlgypor 1 kor. 30 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahnpasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor. Postán utatvételre vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő.

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
Kapható minden gyógyszerárúháza.
Főraktárak Budapest: Török József és Dr. Egger Leó a Nádor gyógyszer.

Törv. védve. Legjobb szepítő-szer.

WEINWURM ANTAL

Első magyarországi fénypésszeli, Cinkgrafai, chromoantotipiai sokszorosító mintázete készít horgany, valamint réz maratók kőliszket a legújabb kivitelben. Házonkívüli feladatokat, a m. építőművek, gépek, tájképek, továbbá olajfestmények és ipar művészeti tárgyakról a legújantonyosabb árak mellett.

Budapest, IV., Károly-utca 3. Telefon 1700.

Ő fensége a svéd királyi trónörökösnek udvari szállítója.

Ő fensége a Mecklenburg-Schwerini hercegnő u. szállítója.

HALUSKA JÁNOS
császári és királyi udvari szállító

BÉCS, I., Neuermarkt 13. sz.

Különlegességek angol női ruhákban, kerékpározó-dresszek és turista-öltönyökben.

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyengék, vérszegénység és lábbadatok számára.

Kiváló íz.

Legjobb ajánlva és alkalmazva a következő tanácsok által: dr. Braun, Drache, Kraft-Ebing, Monti, Mosig Neusser, Schauta, Weinlechner stb. 1000-nél több ismerőssel. **Árak:** 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárúháza. 8542

Serravallo J. gyógyszer. Triesztben.

A cs. és kir. szabad, pneumatikus **KELETI-féle gumi sörvőkötő** rugó nélkül, automatikusan mozgatható peletával, minden sörvőkötő szertünetének okaitan megkönnyebülést hoz! Az árak igen jutányosak. Kicsérülés meg van engedve. **Illustrált árjegyzéket** mindennemű párizsi gummi-különlegességről is, a legnagyobb díszkereslet mellett küld az ut a gyár: **KELETI J. Budapest, IV., Koronaherzeg-u. 17.**

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy **Dr. Palócz** v. kórházi orvos, k. egészségügyi tanár **gyógymódjával**

Budapest, VII., Kerepesi-út 10. még idült (krónikus) betegségekben szenvedők is **biztos gyógyulást** érnek el. Tíz (10) nagy gyógyszerem. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz. **Rendelés: d. e. 10-12-ig és d. u. 3-5-ig.** Ugyanott kapható és megrendelhető **Népszerű orvosi tanácsok** II. kiadás. Írta: **Dr. Palócz**, Ára 3 korona.

Vertisztító- és soványító-kúra.

33. SZÁM. 1900. BUDAPEST, AUGUSZTUS 19. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona, félre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona, félre 5 * Külföldi előfizetőkhez a postalling meghatározott viteldíj is eszandandó.

A KIRÁLY.

E hó 18-án töltötte be felséges királyunk I. Ferencz József életének hetvenedik évét. E nevezetes napot lelkesült örömmel ünneplik a monarchia népei, de egyik sem nagyobb szeretettel, őszintébb ragaszkodással, mint a magyar. Nem túlozunk, midőn kimondjuk, hogy ez idő szerint nincs nemzet a világon, mely mélyebben átérzeti hódolattal környezné uralkodóját, mint a milyennel a magyar nemzet környezi koronás apostoli királyát. S ez a tisztelet és hálás szeretet nem csupán azokban a hagyományos érzelmekben gyökeredzik, melyek e kiválóan monarchikus nemzetnek mindenkor sajátjai voltak, hanem gyökeredzik abban a tudatban, hogy a nagy Hollós Mátyás óta nem ült Magyarország trónján uralkodó, a kinek érdemei most uralkodó királyunk érdemeivel mérközhetnének.

Vannak boldogabb, virágzóbb országok, mint Magyarország. De ha összemérjük hazánk és nemzetünk mostani állapotát azzal, a melyben Ferencz József uralkodásának kezdetén volt, bátran kimondhatjuk, hogy oly nagy javulás és emelkedés egy ország sorsában sem állott be ezen idő alatt, mint Magyarországon. Mások magasabbra emelkedtek, de mi a szenvedések kétségbejuttató mélységeiből, a már kikerülhetetlenek hitt nemzeti megsemmisülés örvényének széléről emelkedtünk oda, a hol ma állunk. S azt, hogy ez megtörténhetett, főleg annak a nemes gondolkodásu, bölcs férfinak köszönhetjük, a ki Szent István koronáját ez idő szerint viseli. Hála neki mindazokért a jökért, a melyeket nemzetünkkel tett! Tartsa meg a Mindenható még számos éveken át s adjon neki tovább is lelki erőt ama magasatos hivatás betöltésére, melynek súlyos kötelességeit annyi buzgósággal teljesítette uralkodásának hosszú, viszontagságos évtizedein át mindenkor. Ebben az imaszerű kívánságban olvadnak egybe a hazafiak millióinak érzelmei most, a mikor királyunk hetvenedik születésnapját ünneplik. Midőn tekintetünk hálával telten nyugszik tiszteletreméltó ősz fején s szemléljük azt a jószágos arcot, melyről határtalan szívjószág és egy gonderhelt uralkodói pályán megérelt bölcsesség sugárzik felénk: gondolataink visszazállanak a megpróbáltatásokban gazdag évtizedeken át azokba a napokba, a midőn Ferencz József mint 18 éves ifjú őseinek örökébe lépett. A magas hivatásának súlyos kötelességeit mélyen

I. FERENCZ JÓZSEF KIRÁLY. — László Fülöp 1899. évi festménye.

Stieler József 1832. évi festményéről készült a bécsi cs. és kir. hitbizományi könyvtárban levő metszet után.

A KIRÁLY GYERMEKORÁBAN, ÉDESANYJÁVAL ZSÓFIA FŐHERCEGNŐVEL.

átérző fiatal uralkodó oly válságos időben foglalta el a trónt, mely a legbölcsebb és legtapasztaltabb férfiú erejét is nehézz próbára tette volna. Egy világtörténeti nagy bonyodalom és véres összeütközés egész tragikuma nehezedett ennek a természettől szép tehetségekkel megáldott s a legjobb szándéktól áthatott, de az élettapasztalatokat még nélkülöző uralkodónak vállaira.

Európa abban az időben a nagy szabadsági mozgalmak lezajlása után az általános reakció áramlatába jutott. Ausztriában a rövid életű alkotmányosság nyom nélkül tovatűnt, mint múltó álom. És Magyarország mi volt akkor? Hősök temetője, martirok siralomháza. Magyarország mint állam létezni megszűnt, a legtöbben azt hitték, hogy meghalt.

Mikor aztán bekövetkezett az abszolút rendszer bukása a Solferinónál és Magentánál alapjában megrendült a reakció Ausztriája, csak akkor kezdődött tulajdonképpen a sors csapásai alatt gyorsan férfiúvá edzett Ferenc Józsefnek az a történelmi szereplése, mely őt a legtiszteltebb és legdícsőbb uralkodók sorába emelte.

Ferenc József elhatározta, hogy szakít az abszolútizmussal és az alkotmányosságban keres új erőt, új alapokat országai számára. Ezzel az elhatározásával megmentette a monarchiát, mert az abszolút Ausztria aligha kiállta volna azokat a viharokat, melyek nem sokára bekövetkeztek.

Az alkotmányosság útjára való visszatérésnek s a kiegyezkedési kísérletek által ébren tartott reményeknek volt köszönhető, hogy Königrátnál csak a centralista Ausztria bukott el végkép, de nem a monarchia. A königrátrai katasztrófa után tűnt ki igazán Ferenc József rendkívüli lelki ereje. Mászt ez a csapás egészen lesújtotta volna; ő soha sem volt erősebb, mint e nehézs napokban. Mikor tanácsosai ide-oda kapkodtak: ő maga volt az, a ki tisztán látta a helyzetet. Találkozásai Deák Ferenczel megnyitották az utat a magyar alkotmány

helyreállításához. A két igazságos lélek megértette egymást. Deák antik jelleme, mély bölcsesége és az a mérsékeltsege, hogy Königrátról után semmivel sem követelt többet, mint a mit a háború kitörése előtt az országgyűlés bizottsága operátumában formulázott, mély hatást tettek az uralkodó nemes és lovagias lelkére, eloszlatták aggodalmait, megszilárdították bizalmát.

Ekkor állott Ferenc József uralkodói pályájának zenitjén. Békét kötött a külső ellenségekkel, békét kötött a magyar nemzettel, s a monarchia egy csapásra visszanyerte nagyhatalmi állását, sőt tekintélyesebb lett, mint volt bármikor előbb.

A koronázás derűs napjaiba, melyeket Ferenc József anyagi jóságú neje társaságában a budai várakban töltött, mint sötét árnyék vetődött, a queretariói gyászos esemény híre. A királyt mélyen megrendítette testvéröccsének tragikus sorsa. Pedig ez a szörnyű esemény csupán az első a gyászos családi katasztrófák ama so-

rozatában, melyeket végzete számára fentartott! Valóban a most élő uralkodók közt nincs senki, a kinek lelkét oly megrendítő családi gyászok sújtották volna, mint Ferenc Józsefét. Felidézzük-e daliás, nagy tehetségű fiának, trónja örökösének szörnyű végzetét? De ez még mind nem volt elég! Elvesztette életének és szenvedéseinek hű társát, szeretett hitvesét, és milyen módon vesztette el! S hogy Ferenc József lelke ennyi csapás alatt össze nem tört, arra csak az isteni gondviselésben való megnyugvás, mély vallásossága adott neki erőt — és még egy: a kötelesség tudata. Az az erős meggyőződése, hogy uralkodói hivatását minden körülmények közt be kell töltenie, hogy rá milliók sorsa van bízva s meg kell állnia helyét mindvégig, bármi történjék: ez a meggyőződés tartotta fenn felséges királyunk lelki egyensúlyát a legnehezebb, legrettentőbb megpróbáltatások napjaiban is.

Mint uralkodót is sok szomorúság érte uralkodásának legutóbbi szakában. Magyarországon örömmel ülhette az egész nemzet halás hódolata középpont koronáztatásának huszonöt-éves jubileumát, de Ausztriában rossz irányt vettek a dolgok. A cseh-német pártviszály már öt év óta bénítja meg a parlamentai kormányzat menetét, s hogy ez a szünni nem akaró alkotmányos válság eddig a monarchia nemzetközi állásának, európai súlyának nem ártott, az első sorban Ferenc József császár és király példátlan személyes tekintélyének köszönhető. Az egész világ nagy tisztelettel tekint ő reá, mint az uralkodói és emberi erények megtestesülésére, s meg van róla győződve, hogy míg az ő bölcsesége, szilárd akarata, rendíthetetlen kötelességtudása áll őrt e monarchia felett, addig ezt semmiféle belviszály nem lesz képes megrendíteni.

A világ nagy államainak uralkodói közt csak egy van, a ki őt korban túlhaladja, az agg angol királynő; — olyan, a ki vele tekintélyben mérlekezhetnének, nincs egy sem. Az orosz cászár, a német

császár és az olasz király fiatal emberek hozzá képest és mély tisztelettel, őszinte ragaszkodással viseltetnek iránta. Ferenc József személye ennél fogva az európai béke biztosítékai közt is első helyen áll. A politikai világ meg is van arról győződve, hogy míg ő él, addig a szárazföldi hatalmak közt komolyabb összeütközés nem lesz.

A saját népeinek, valamint az egész világ nemzetjeinek és uralkodóinak mély tiszteletétől környezve ünnepli felséges királyunk hetvenedik születésnapját. Hetvenéves életpályájának szenvedéseit feledtesse vele az a tudat, hogy érdemei e szenvedéseknél nagyobbak. S ezen érdemeknek megfelelő az a tisztelet, az a határtalan szeretet, melylyel iránta népei viseltetnek a kik ma abban a hó imában egyesülnek, hogy a Mindenható tartsa meg mennél tovább az ő drága életét!

KIRÁLYUNK HETVENEDIK SZÜLETÉSE NAPJÁN.

1900 augusztus 18.

Hét tized lépve az Idő, nyaradat letarolta,
Őszbe csavarta fejed, meghasogatta szived.
S bár életfádat meghajlítja vihar és bú,
Nem tört meg derekad s áll ragyogó koronád.
Mondd: e kemény tusa közt mi erősített, mi
vigasztalt?

Angyalod, a szent hit s néped iránt a hűség,
Trónod elé gyűl most a magyar nép apraja-nagyja,
S Istent áldva, Király, életedért könyörög.
Sántha Károly.

DAL A KIRÁLYRA.

Szent István utódja, magyarok királya,
Szálljon az egekből ezer áldás rája!
Lelkét megihlessék
Erő és bölcsesség;
Dicsőségét messze földön soká emlegessék!

Magyar szabadságnak légyen erős vára;
A világ becsülje s hallgasson szavára;
Mit a népe érez,
Jusson el szívéhez,
Onnan szálljon, mint imádság, az ég Isténéhez.

Békét parancsoljon, s a ki nem fogadja,
Törje le az ellent villámló haragja.
Legyen hős orozslán —
Majd, kegyelmet osztván,
Ne hervadjon szent fején el soha a borostyán!

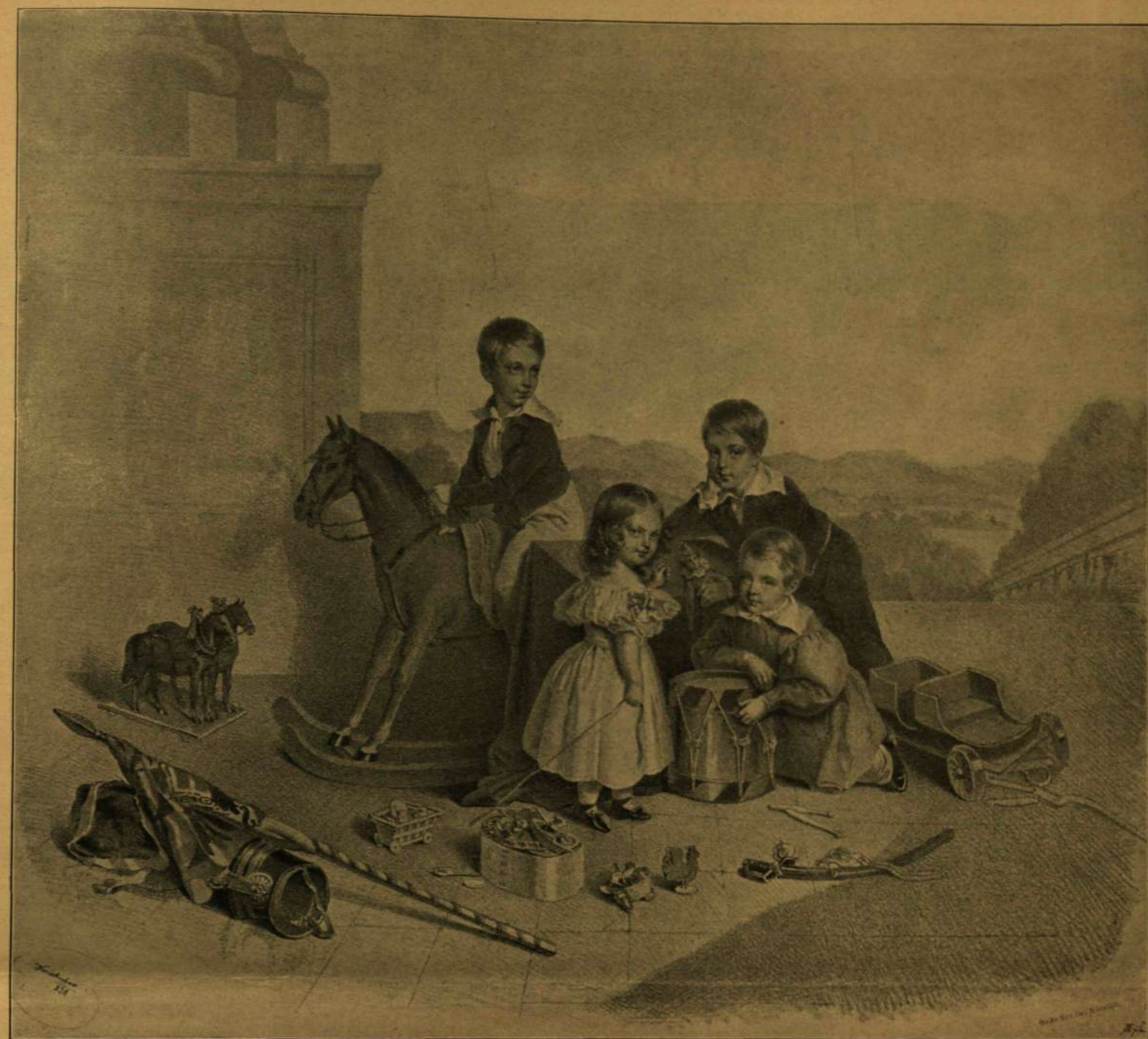
Magyar lobogónkat emelje magasra,
Az egész világ azt ámulva láthassa!
Hű nemzet imája
Hozzon áldást rája:
Soká éljen dicsőségben magyarok királya!
Kozma Andor.

JELLEMVONÁSOK A KIRÁLYRÓL.

Vitzthum von Eckstädt följegyzéseiből.

Hosszú emberöltőn kell végig tekintenünk, a tarka képek és váltakozó események sorozatán, míg eljuthatunk ahhoz a halálós ágyhoz, a mely még mint öntudatra sem ébredt gyermeket látta agg uralkodónkat jelen lenni koronás nagypapja végőráinál, vagy míg azt a derültebb, mosolygóbb családi képet festi elénk, midőn a négy éves gyermek egy udvari bálón a karzatról kis kezeit összecsapva, integetett le a teremben fölismeret szülőire.

Sokkal sűrűbbek és kimerítőbbek az O Felsége ifjúkorára vonatkozó följegyzések s ezek között mint kevésbé ismertek tarthatnak érdekfűző számot azok az apró jellemvonások, melyeket a márczius előtti időkben Bécsben akkreditált szász követ, Vitzthum gróf vetett papírra.

Kriehuber 1838-iki rajza. A cs. és kir. hitbizományi könyvtárban levő metszet után.

FERENCZ JÓZSEF, FERDINÁND MIKSA, KÁROLY LAJOS FŐHERCEGEK ÉS MÁRIA ANNA PIA FŐHERCEGNŐ.

Mikor ezelőtt ötvenkét évvel I. Ferenc Józsefet a végzet az ifjú örökök első kedvtelésétől a súlyos uralkodói kötelességek mezejére szőlította el, ebből az időből egy élénk megfigyelője úgy írta le, mint a ki arczban III. Ottó császárhoz hasonlított, kit «pulcher puer»-nek, «szép gyerek»-nek neveztek, s kinek tudvalevőleg görög anyja volt. De klasszikus külső megjelenésén kívül volt az ifjú császárban valami, a mi szellemi kiválóságát is a legkecsgettebb színben tüntette fel. Mindjárt az első, öt órán át tartó minisztertanácsos valóságos bámúlata ragadta környezetét azzal a kitaró figyelemmel, melylyel a tanácskozásokat kísért, s azzal a szabotossággal, melylyel a kérdéseket formulázta. Egy kész uralkodó pattant ki egyszerre váratlanul Ferenc császár ifjabb fiának családjából.

A trónváltásnak ezt a személyi fontosságát maga az uralkodó látszott legkevésbé sejtetni. Eltelve attól a magas politikai inspirációtól, mely kötelességei hű teljesítésében mutatva előtte komoly uralkodói eszményét, egyénisége teljes megtagadásával kiáltott fel, mikor némelyek vissza iparkodtak őt tartani a lombardiai út veszélyeitől: «Eh, van elég főherceg!» Zsófia főhercegnőnek minden aggodalma sem volt képes lebeszélni még arról sem, hogy az első úrnapi körmenetnél részt vegyen, noha már egész határozottan beszéltek egy készülöben levő merényléről.

Személyes bátorságának csakugyan fényes jeleit adta több ízben Ferenc József a nélkül, hogy ezek kikürtölésénél nemes büszkeségéhez méltónak találta volna. Nem is igen tud hősötteiről a nagyközönség; pedig ő, ki Santa Lucianál férfiasan megállta helyét a tűzben, a

nélkül, hogy bátorságában legcsekélyebb nyoma lett volna a feltűnés hajhászásának. Tanúi ennek az 1849-diki komáromi és győri fegyvertények, mikor Győrnél lováról leugorva, az égő hidon át golyózápor közt mutatta katonáinak az utat. Ekkor történt, hogy a csatában jelen volt Haynau azzal fenyegetődött, hogy kénytelen lesz letenni a fővezéri botot, ha a császár még egyszer oly vakmerően veszélyeztette magát. Ferdinánd Miksa főherceg pedig egész elragadtatással írta volt az alkalommal a császár anyjának: «Der Franz war famos!»

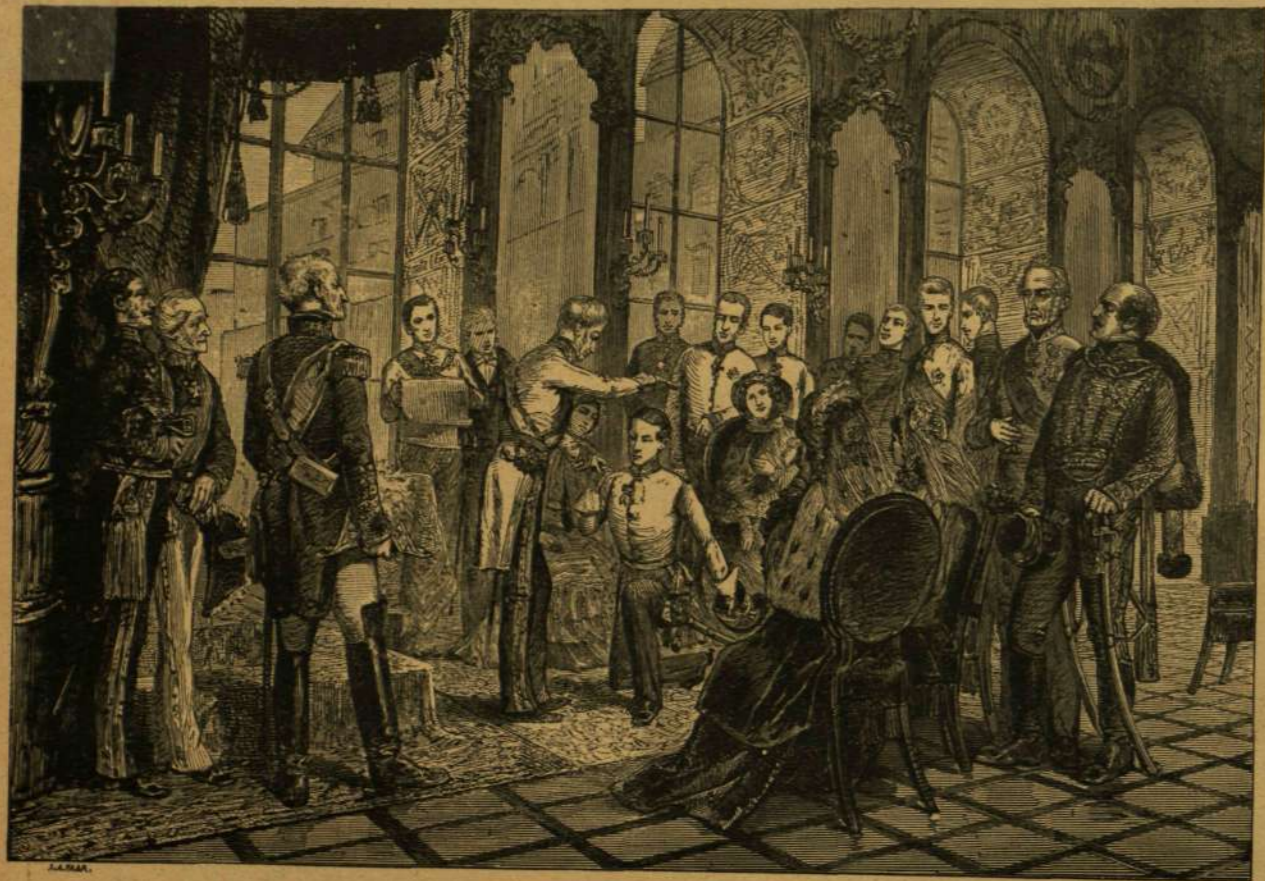
A vezénylésben való nagy nyugalomát, melylyel ma is minden hadgyakorlat alkalmával meglep mindenkit, Ő Felsége mesterétől, Hesz altábornagtól tanulta, s az olaszországi hadjárat alatt csodálatos volt látni, milyen hidegvérrel igazgatott ide-oda egész hadtesteket, mintha csupán zászlóaljok lettek volna. Pedig egy alkalommal szárnységédei: gróf Wrba és O'Donnell alól épen mellette lötték ki a lovat.

Mint testestől-lelkestől katona, soha sem szűnt meg a hadsereg iránt valódi bajtársi ragaszkodással érezni, és soha sem ismert különbséget a tiszti kardbojt és az egyszerű közlegény-zubbony között. A milyen nagy volt kegyeltes tiszteletében, a midőn Veronában egy csapat szemlén a kíséretében levő Radecky lova megbokrosodván, a császár leszállott saját lováról, hogy elcserezje az agg tábornagyával: épen olyan megható nyilvántulása volt nemes elismerésének, mikor egy más alkalommal egy pozsonyi szemlén, miatt sajátkezüleg osztotta ki katonái közt az érdemrendeket, az egyik nevének hallatára közbevágott: «Az nincs itt. Bécsben fekszik a

kórházban; ott majd magam fogom neki átadni». Ez természetesen nem akadályozta a szolgálati szigor teljes alkalmazásában ott, a hol rendtelenséget, vagy mulasztást látott fenforogni. Így például sokan voltak tantú annak a jelenetnek, midőn egy gyakorlaton őt főherceg ez tizenkét tábornok jelenlétében a szavakkal vágatott Bécs egykori réme, az öreg Welden tábornok elé:

— Ha valamit parancsolok, az úgy legyen!
A villámló szemek haragos tekintete elől a csatákban edzett tábornok nyargalva rohant el, s öt perc múlva visszatérve, nyugodtan jelentette:

— Felség! parancsa teljesítve van.
Csak oly éles, átható tekintet, milyen királyunké, biztosíthatta mindazokat, kikkel szolgálati viszonyban érintkezett, arról, hogy a legkisebb hiba sem kerül el komoly, de jóindulatú megrovását s épen ez serkentette kötelességeinek kettőzött buzgalommal való teljesítésére. A gyarlóságok e gyors felismerésében nemesok a hadi szolgálat fejlesztette ki benne a mestert. Megjegyzései, bírálati nagyon találók más téren is. Tanuskodhatnak arról oly művészek, mint Blaas festő és Laube színigazgató. Ők voltak rendezői 1852-ben egy előkép-csoportnak, melyet a Burgban Mihály és Miklós nagyhercegek első látogatása alkalmával ezek tiszteletére adtak elő. A képcsoport «Ave Maria» címen egy szerzetest és egy ifjú leányt akart feltüntetni csónakban, de sehogy sem sikerült a próbán. Nem tudták kitalálni, hol lehet a baj. Végre a jelenlevő császár is oda tekintett s azonnal följegyezte a hibát. «A csónak reflexa hibás, — jegyezte meg — odább kell tolni a kulisszát.»

FERDINÁND ÁTADJA A TRÓNT I. FERENCZ JÓZSEFNEK OLMÜTZBEN 1848 DECEMBER 2-ÁN.

A KIRÁLY AZ 1879-IKI ÁRVIZ ALKALMÁVAL A SZEGEDI VÁR BÁSTYÁJÁN.

FERENCZ CSÁZÁR ÉS KAROLINA CSÁSZÁRNÉ NÉGY ÉVES UNOKÁJUKKAL AZ ŐRANTONÁNÁL.

ISTVÁN NÁDOR INSTALLÁCIÓJÁN A MEGYEHÁZBAN, 1847 OKTÓBER 16-ÁN.

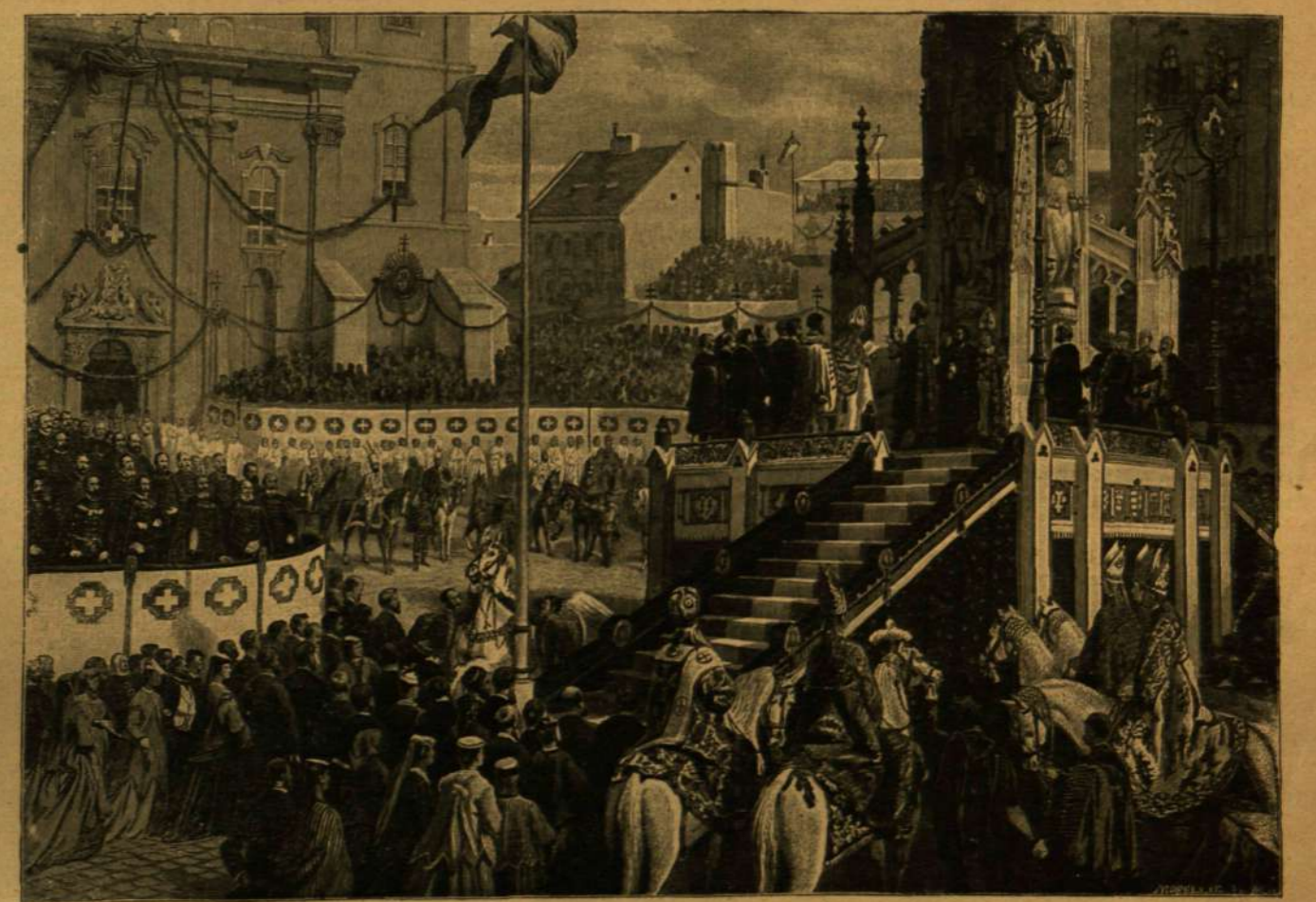

TŰZKERESZTSÉGE SZÉNÁNÁL 1848 TAVASZÁN.

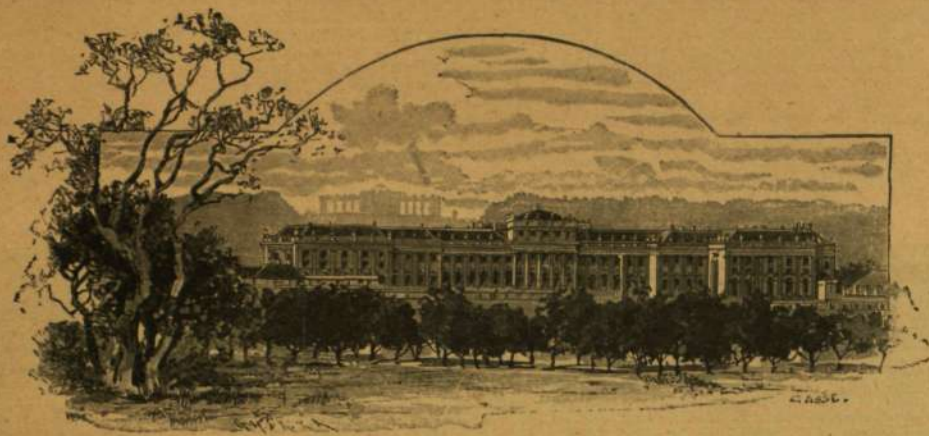
I. FERENCZ JÓZSEF KIRÁLY ÉLETÉBŐL.

A KORONÁZÁS A BUDAVÁRI MÁTYÁS-TEPLOMBAN 1867 JUNIUS 8-ÁN.

AZ ESKÜTÉTEL A KORONÁZÁSKOR 1867 JUNIUS 8-ÁN.

A SCHÖNBUNNI KASTÉLY.

Volt idő, mikor Ő Felseje sulyos gondjai közepette is talált időt arra, hogy mint regisseur is sikereket arathasson. Abban az időben nem volt a monarchiának délcegebb, daliásabb tánczosa I. Ferencz Józsefnél. Zsófia főherczegnő «thé dansant»-jain örömet jelent meg s mindig kitartóan tánczolt, különösen a szintén híres tánczos Stockau grófnővel, az ötvenen jóval túl levő Jellasiak tábornok 16 éves feleségével. Ny alkalmaknál Ő Felseje rendszeren dzsídás ezredesi egyenruhájában jelent meg, csupán az aranygyapjút s a Győrnél kapott negyedosztályú orosz Szent György-rendet viselve. Első rendjele, melyet még trónra lépte előtt kapott IV. Frigyes Vilmostól, a fekete sasrend volt. Büszkén mutatta ez első kitüntetést Ischiben anyjának, dragonyosi egyenruhájában pompázva. Aranygyapjassá csak később lett.

A fiatal kor vidám évezeteit azonban hamar feledtette a rendkívüli kötelességérzettel bíró ifjú császárnál az uralkodás nehéz terhe. Még nem volt húsz éves, mikor már — írja róla Vitzthum von Eckstädt, a kinek naponta volt alkalma őt látni — «a szemöldéiben rejlt ritka akareterő mellett szája szögletében, a hol a gond féskel, mely melankholiára valló vonás tűnt elő.» És a ki Ő Felseje arcát figyelemmel nézi, most is meg fogja látni ezt a jellemzetes vonást nyájas arcán, a roppant szellemi munka küzdelmeinek kifejezését, melyet csak a szívjóság derjéje enyhít. Nem csoda, mert királyunkról tudva van, hogy kora ifjúsága óta nap-nap után teljes tízenhárom órát szentelt az államügyeknek, s emlékezete oly gyakorlott, hogy meg tudja mondani, melyik ezrede melyik kaszárnájában fekszik s hol tüntette ki magát.

A HABSBERGOK ŐSI FÉSZKE.

Közel hétszáz éve, mióta uralkodóházunk első megalapítóját, az egyszerű és ismeretlen várgróft, a regényes Svájcz hegyei közt rejtőző lovagvárából, *Habsburgból*, előszóltotta a gondviselés, hogy maradékaiban is intézőjévé tegye világrészünk sorsának.

A várról a családra is átszállott *Habsburg* név eredetét illetőleg nincs ma kétség arról, hogy ez a «Habs» német szóból ered, mely birtokot, jöszágot jelent, s így a Habsburg összetételben oly várra mutat, mely veszély vagy

HABSBERG VÁRA.

támadás esetén a jöszágot elrejtésére, biztonságba helyezésére szolgált. Csak az a kérdés, vajon ez a név Svájczban keletkezett-e először, vagy pedig a család már régi hazájában, Elzászban kapta, a hol Breisgau mellett szintén volt egy francziás latinsággal *Avendum*-nak, azaz *Habentum*-nak nevezett hely, a miből sokan a *Habentumsburgot* s innen a *Habsburgot* származtatják. Bármit legyen is a dolog, bizonyos, hogy így nevezték Svájcz Aargau kantonjában az Aar folyó mentén azt a várcsoportot, — Habsburg, Wildegg, Brunegg, — melyet 1020-ban a II. Henrik császár kíséretében Burgundiába győzelmesen behatolt Werner strassburgi püspök emeltetett ott, hogy birtokát az ellenség betörései ellen megvédje. Megállapított tény az is, hogy a X. századtól kezdve jött szokásba, hogy egyes családok az általuk épített várakról nevezték el magukat.

A még jelenleg is fennálló hegyi vár fő épülete része egy 24 méter magas torony, a régi oklevelekben hátsó toronynak nevezve, mely öt emeletű, bár ezek közül a legfelső csak későbbi toldalak. Az első emelet ez idő szerint csupa rom-törmelék, a második éjszaka, nyugat és dél felől egy-egy lőrésel bír; a harmadiknak éjszaknyugati szögletében egy kályha maradványai láthatók, a negyediknek keleti oldalán egy keskenyebb s egy szélesebb ajtó mutatja a hajdani kijáratot.

A vár több ízben a berniek birtoka volt, míg 1570-től 1614-ig teljesen lakatlan lett s már nagy részt romba dől. Az 1804 április 15-diki helveczi szerződés értelmében aztán Aargau kantonnak jutott s ennek birtokában van ma is. De csak az 1816, 1819 és 1828-ik években takarították össze romjait úgy, hogy a jelenlegi szép kilátást nyújtja a részint erdős, részint szőlővel beültetett lankás oldalról, mely egykor kopár szikla lehetett s mely alatt most vasút halad el.

A Habsburg-család múltjára nézve második fontos hely a zürichi kantonban, Winterthurtól délre s négy kilométerre eső, meredek fokon emelkedő *Kyburg* vára. Ez a vár volt ősi fészke Hedvignek, Habsburg Rudolf anyjának s Kyburg Ulrich gróf leányának, a kinek maradékai 1264-ben férhágon kihalván, Kyburgot Habsburg Rudolf, a dinasztia megalapítója örökölte, a ki ezentúl Habsburg-Kyburg grófnak nevezte magát, s a ki után a Kyburg cím ma is benn

KYBURG VÁRA.

van az osztrák császár és apostoli magyar király czimében.

Kyburg várát lakta Habsburg Rudolf családja akkor is, mikor a gróf 1273-ban Bazel előtt táborozva híret vette, hogy a Frankfurtban összegyűlt választófjedelmek neki ajánlták fel Nagy Károly koronáját.

Ez időtől fogva Kyburg vára, mely a hatalmas dinasztia egyéni tulajdonsága és családi összeköttetései révén a tekintély tetőpontjára látta emelkedni, elvesztette fejedelmi lakóit. De volt ezután is még egy lakója, — a ki mint magyar voltánál fogva különösebben érdekelt, — Rudolf fiának, Albertnek özvegye, Erzsébet királyné s ennek leánya, Agnes, III. Endre magyar király özvegye. Albert fia, Lipót herceg is lakta a várat s onnan intézte azt a rettenetes vérboszt, mely atyja meggyilkoltatását volt megtorlandó.

Ma ez emlékezőes történeti hely Goldbach-Küssnacht birtokában van, ki teljesen restauráltatta s megnyitotta és hozzáférhetővé tette az érdeklődő turista-közönségnek. Azelőtt a toronyt csak falépcső, vagy létra segítségével lehetett megközelíteni. Ilyen falépcsők vezettek szögletéről-szögletre a felső emeletekre minden szobából.

Az első emeleti ebédlőt egy időben a vár urainak képei díszítették, de 1798-ban a felázadt pór nép a termet annyira feldúlta és megromgálta, hogy jó ideig helyre sem állíthaták, hanem csak pincehelyiségnek használták, míg nem aztán a jelenlegi tulajdonos stilszerűen visszaállította régi díszébe.

Az úgynevezett lovagház legelőkelőbb helyisége a második emeleten van. Ez a hajdani Kyburg grófok, s maga Habsburgi Rudolf történelmileg nevezetes audienciás terme. De itt is kevés már a múltak emléke, sőt az első emeleten még látható ódonyszerű ablakok is mai ízlésűekké alakultak át. Ehhez illő a mai bútorzatnak előkelő választékossággal párosult egyszerűsége is. A falakon értékes olajfestmények, aquarellek és kézrajzok fügnek, melyek közül az előbbieket legnagyobb részben az olasz és németalföldi iskola művei.

Figyelemre méltó azonban a kastély régi órája, a melyet az utolsó átépítés után 1816-ban a fedél közepéből kiugró, újon épült kis toronyba helyeztek át. Az óra üttetésére egy Monsfort grófnő által a kápolna számára adományozott szép harangot használnak.

Az éjszaki lakosztály második emeletéről egy körülfutó sötét folyosó vezet a vár éjszaknyugati szögletében álló «szürke torony»-hoz. Ez a «fekete folyosó» volt az elítéltek utolsó útja a torony alsó részeiben levő kamrákba és vesztő helyre.

E komor helyiség fölött, fent a toronyban van még egy ó-német stílusban berendezett szobácska, az úgynevezett «Gertrud-szoba», a hol Warts Rudolf boldogtalan felesége ült egykor fogva, míg végre sikerült egy titkos folyosón át a ma is az ő nevével nevezett kijáratig jutnia s azon át a várból elmenekülnie.

Ide, a «szürke torony»-hoz csatlakozik a kápolna is, melynek hajója mellett egy kis négyszögletű kórust annak idején III. Endre királyunk özvegye, Agnes díszített egy oltárképpel és új falfestményekkel. Az ő idejéből származik a kelet felé néző, gazdagon díszített nagy csúcsos ablak is. Sajátságos hatást tesz

ránk, midőn e százados omladékok között a Habsburg- és az Árpád-ház egymásba fonódó emlékeit együtt látjuk. Régi dicsőségről, porladó ősokról regél itt minden. A sekrestyének használt torony-kápolna Rudolf Albert és Szép Frigyes alatt a birodalmi jelvények őrzésére szolgált. Régi emlék az úgynevezett «galamb-tornyocska» is, egy karcsú, nyolcszögletes épület hegyes fődéllel.

Feledhetetlen marad minden erre utazó emlékében ez ódon vár, a Habsburgok világhatalmának és dicsőségének a bölcsője. A hat-tornyú Kyburg, Svájcz e legrégebb s történetileg legemlékezetesebb váromladéka túlélte sokkal fiatalabb szomszédjait, s ma teljesen megújítva van átadva az utókor kegyeletének.

A ZSÁRKOVÁCSI TÖLGYEK.

Bácskai történet.

Irta Papp Dániel.

Zsárkovác el van rejtve, kis falummal bizonyára nem törődik senki. Nem tudják róla, hogy ott most hull a mandula-virág, de utána mindjárt ébrednek az orgona-bokor, mivel a természet jóbarát és mindig hoz valami ékességet a vén kuriáknak. A lellem sir, hogy ugyanezt a ragaszkodást már nem lehet elmondanom a vakolatról. Az ugyanis hullik a vasokosarak alatt, hullik, hullik szomoruban, mint a mandula-virág és a világ bizonyára ezt sem tudja Zsárkovácról. A világ csak a nagy latifundiumokkal foglalkozik, a kis nemes-falukat ellenben csupán a telegkönyvezetők emlegetik: «A zsárkováci betétekhez megint új C-lapokat kell fűzni.» Valóban így vérezik Zsárkovác a telegkönyvezetők vékony túsúrásaitól s ilyenkor tavasszal egészen el is van alélva a mandulafák, az orgonabokrok alatt.

A nemes urak sem kurjongatnak, hogy föl-ébredesszék. A nemes urak ugyanis már megitták az új bort Szent-Mihálytól hushagyó keddig bezárólag. A nemes urak ennél fogva csöndesek, holott szép őket hallgatni, midőn beszélnek e szűz bunyevácok. Noha nem egészen tökéletes a nyelvezetük, mert a «nemes»-t például «lemes»-nek mondják, szávaikból mindazonáltal sok új fogalmat szerezhetnek a jövővények. A falu biráját például kapitányknak hívják őket, az esküdtöket továbbá tanácsosoknak. A kisbirónak már szerényebb az elnevezése: az «hadnagy». De alapszabály véve mindent szeretnek nagyítani e kékrűhás nemesek, a Sinitsek, Pataricsok, Kándicsok és Burkovicsok, valamint nejeik és leányaik, a kik fejkendőben, de keztüsen és napernyősen járnak. Multjukat, a mely a török háborúk idejében egyszerű határvédelem volt, véres küzdelmek gyanánt emlegetik s mivel predikátuma egyiküknek sinesen, ennél fogva a «nemes-zsárkováci» predikátumot valamennyien hordják. Jelenik továbbá csupa sommás visszahelyezésekből és lejárt kötelezvényekből áll, de ők nagy birtokperekéről szólnak. Szóval: mindent nagyítanak, a faluházát is magisztrátusnak hívják. Csak a fűszerkereskedőt kicsinyítik. Azt úgy nevezik: «zsidó».

A nagyítást azonban nem csupán a saját viszonyainkra és élő vagy meghalt személyekre alkalmazzák a zsárkováciak. Ez erős fajt ugyanis mindig bőkezűség vezérelte. Ennél fogva pazaru ontják őket a nagyító jelzőket és névszokat a külvilág legkülönbözőbb tárgyaira is. Most például, míg sárga májusi tábláikkal még nem pompáznak a repezőföldök, míg színeit nem gondolta ki a mező, csak kicsiny facsoportokat, rügyező galyakat látni a falu körül; öt-hat fa van egy helyen, jobbra csöszgyunyhók vagy vályogból épült tanyák körül. De ezeket a facsoportokat úgy hívják a zsárkováciak, hogy «erdő». Tagadhatatlan, hogy ebben van a legnagyobb nagyításuk. Az a négy fa például a vasuti töltés mellett, az a «plébános erdeje», a másik a Duna felé a «kapitány erdeje» és így tovább, minden nemzetségnek megvan a maga erdeje Zsárkovácson. Hajdan egyszerű ákácokból, gömbölyűre nyitott fákból, avagy vén eperfákból vagy jegenyékéből álltak ezek az erdők. Még fűzek is akadtak a Duna felé, a réten. Ma ellenben csak tölgyeket látni mindenfelé, három-négyet, ötöt-hatot egy csoportban. Nyáron, ha elhajt még fiatal lombjaik alatt az ákácok,

Kriehuber 1835. évi rajza. A bécsi es. és kir. hitbizományi könyvtárban levő metszet után.

KÁROLY LAJOS, FERENCZ JÓZSEF ÉS MIKSA FŐHERCEGEK.

fűzek és eperfák országában, bizonyosan azt kérdezi az utas: «Hogy kerül ide a csipkéslevelű germán tölgy? Mit keres itt az arbor Jovis, a Jupiter fája?!» «Csupa tölgyfa, csupa tölgyfa. Mit akarhatnak a zsárkováci nemesek a tölgygyel?!»

Valóban sajátságos e dolog, sőt bizonyos tekintetben rejtélyes is, de szerencsére összefüggésben van a régi és az új C-lapokkal. Mert a zilált birtokviszonyokból eredt számos zsárkováci tölgy s a mi a zilált birtokviszonyokkal van összefüggésben, azt sajnos, nem lehet eltitkolni. Ezt igen jól tudta már huszonöt esztendő előtt Patarics Vince, a szalmakomiszárus.

Most huszonöt esztendeje tudniillik még csak az ő kis tanyáján voltak tölgyek. Három gyönyörű szál tölgy volt az, méreteiben kifejezve nem is tudom, milyen hosszú és kétségtelen, hogy csak véletlenül kerülhetett ide az idegen fák közé, mert sem makkot, sem tölgyerdőt nem találni ott négy-öt óra járásnyira s a beadáni kamerális erdészek bizonyára nem értek rá egyenesen Zsárkovácra utazni elültetni három tölgyet. A három tölgy azonban szakemberek ápolása nélkül is nagygyá lett és egyenessé. Patarics Vince, a szalmakomiszárus, természetesen nem foglalkozott velük. Mit neki a tölgyek!?

A komiszárus apró, gömbölyű öreg ember volt, a háza előtt szokott pipázni és földre szegezvén pillantását, föl se pillantott, ha valaki csak azt mondta: «Jó napot adjon Isten!» Csak akkor nézett föl, ha a köszöntés így szólt: «Jó napot adjon Isten, nemzeti urnak!» Az Isten után mindjárt a nemzeti urnak kellett következnit, hogy a Patarics Vince fölpillantson.

Különb azóta, hogy a hatvanhatodik háború előtt utójára gondoskodott szénáról a Kress-svalizséréknek, Patarics Vincének többé

semmi köze sem volt a nagyvilághoz. Két fia, két leánya el volt látva, ő meg a feleségével megélt a földcsékjéből, sőt ha pénz kellett, akkor is akadtak jó emberek, keresztények vagy izraeliták, a kik fölkeresték Patarics Vincét a vén kuriában és előre megvették a termést, sőt még kölcsönöket is adtak neki. Patarics Vincének tehát abszolúte nem kellett mozognia. Nem is igen mozgott ő, kivéven azt a pár lépésnyi utat, mely a kiskaputól vezetett a konyhaajtóig. Azt azonban megtette igen gyakran. Ha az országúton cseresnyés kocsik jöttek, azt Patarics Vince megállította bizonyosan; nagy vászoncseskenőjét meg a zsebeit is tele vásárolta cseresnyével, aztán bevitte a gyümölcsöt a konyhába:

— Hoztam befőzni való cseresnyét, anyjuk!

Azután kisvártatva jött egy baranyai szekér érett sárgabaraccokkal. Világos, hogy Patarics Vince megint televásárolta a zsebet, mondván benn a konyhán:

— Hoztam lekvárnak való baraccot, anyjuk!

Továbbá jött egy sváb kocsis lépésben és a házak mellett gyalog ment egy sváb asszony, óvatosan benézve minden kapu alá, hogy nincs-e valahol fináncz. No, ezek dohányt árultak és a szalmakomiszárus természetesen elmulasztotta a kötelességének tartotta, hogy abból is vásároljon egy-két fontot.

— Hoztam a padlásra való dohányt, anyjuk — mondta aztán a konyhán.

Végül jött egy üveges tót, a kitől színes üvegeket és porcellánbográkat kellett venni a szekrény tetejére. Azonkívül vásznakkal és kanavászokkal is kereskedtek a trencsényi házalók arra felé és Patarics Vince különösen szerette a viaszkos vásznakat. Mely műipari tárgyakat, valamint a főntebbi fogyasztási cikkeket is

mindig kurzuson fölül fizetvén meg Pataries Vincze, a legjobb példát mutatta ő arra, hogy a szegény ember mikép szórhatja el pénzét a nélkül, hogy a nagyvilágban kellene forgolódnia. Elég ahhoz kiállni a kiskapuba. És csak előnyére válik e törekvésnek az, ha az embernek olyan páratlan felesége van, a milyen volt Patariesnak; olyan szorgos, törekvő asszonyság, a ki megvetve költséget, fáradságot, folyton süt és főz, gyümölcsöt párol, szárnyas állatokat öl, finom szörpöket, likőröket és piskótátésztaikat készít és egyetlen ambícióját abban keresi, hogy minél többen és minél távolabbi ismerősök lakjanak jól az asztalánál. És pedig a napnak legkülönbözőbb szakáiban és sohasem tévesztve szem előtt azt, hogy legjobb, ha a vendégkoszori ebédre hivatalos, de csak vacsora után bucsuzik el a szives háziaktól.

Ilyen körülmények közt tehát aligha szükséges hosszasan bizonyítanunk, hogy Pataries

hogy Pataries Vinczétől mégis csak igen messze van az Uristen: igen messze van és nem akar csodát tenni a kétezer forintba vonatkozólag.

Künn a tanyán bizonyosan szomorúan susogtak ekkor a tölgyek. Susogott, mozgott a három tölgy, óriási sudar törzsüket a vasútról is meg kellett látni. A keskeny töltésről, a hol két aranyaszomántos tengerésztszít ült az eszéki gyorsvonaton.

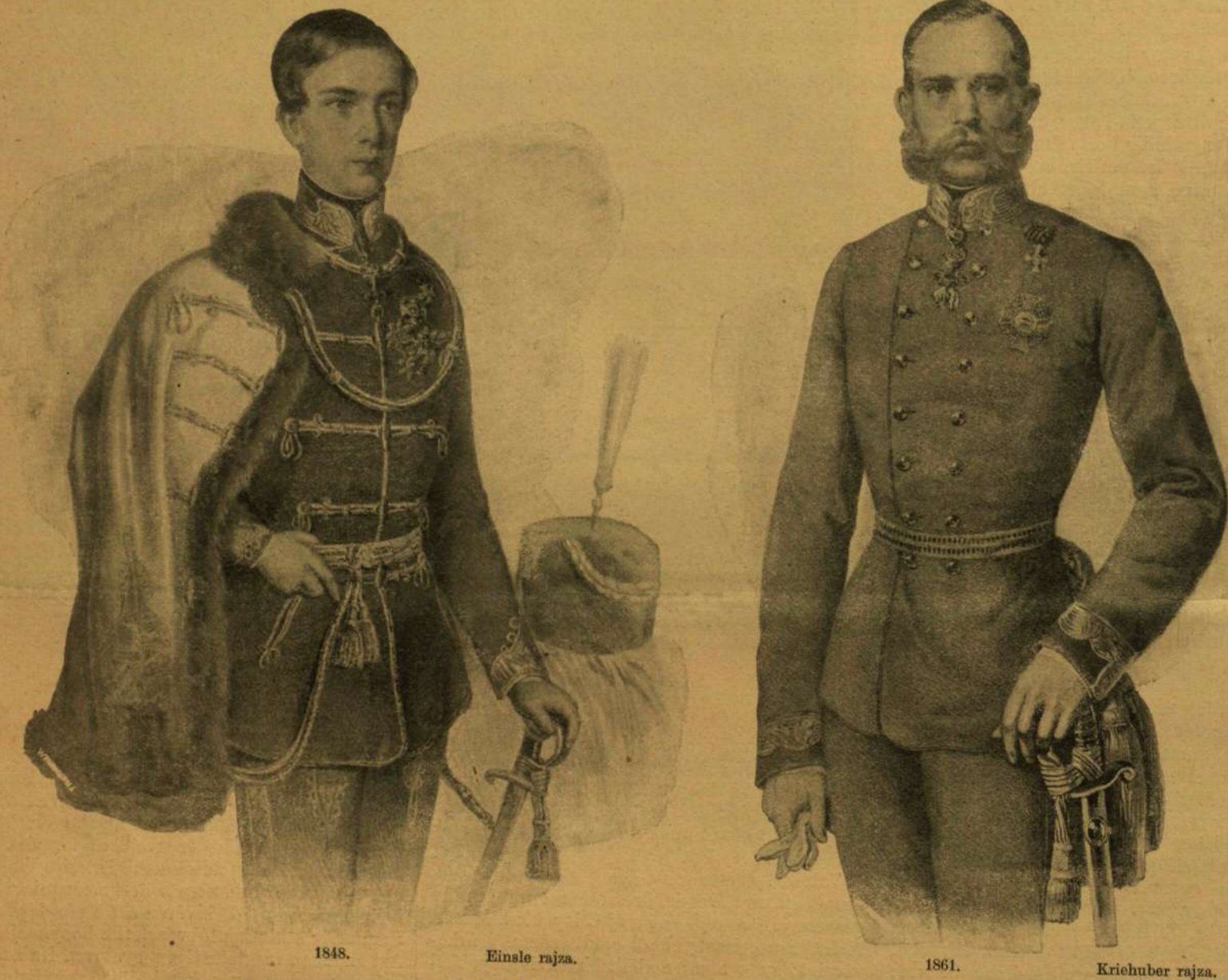
— Az admirális most már bizonyosan Kanadába küld majd minket, mert a tizenhét európai tölgyfajta nem terem akkora árbocot, a mekkora méltó volna egy császári yachthoz, — mondta az egyik tszít, a kinek meggyiszínű kabát-újján látszott, hogy hajóépítő mérnök.

— Pedig ebben az országban nagyon bíztam, — mondta a másik, a kinek derekán apró kamarás-gombok ékeskedtek. — De úgy látszik, a tölgyfák is olyanok itt, mint a szolgabírák. Messziről nagyoknak mutatkoznak és hatalmasoknak, de

volt a három fa épen, a mekkorákat Tegetthoff kívánt árbocznak az új császári yachtra, a mekkorákért már öt hete utaztak is a tszítjei Magyarországon. (Tudniillik valóban történelmi esemény a Pataries három fája.)

Egy óra múlva aztán már a szalmakomiszárus háza előtt voltak a tengerészek a falu jegyzőjével. (A nemzeti úr akkor sem nézett föl a köszöntésre; úgy kellett megrázni a bekecsénél fogva.) Még egy negyed óra múlva már el is adta nekik Pataries Vincze kétezer forintért a három tölgyet. Mit mondjunk hát, mi következett ebből? ... Elmaradt az árverés természetesen, de ez csak szárazabb oldala a dolognak persze. Sokkal szebb az, hogy a nemzeti asszonyoknak megmaradt a citromfacsarója.

... Ez történt Zsárkovácson most huszonöt éve. Három tölgy volt akkor csak a határon és kivágták azt is, de a jövevény most mégis csupa tölgyet lát a falu körül, csupa tölgyet a fekete

1848.

Einsale rajza.

1861.

Krichuber rajza.

I. FERENCZ JÓZSEF. — Ernst Lajos gyűjteményében lévő metszetek után.

Vinczének negyven holdas tanyája csakhamar végrehajtás alá került a három tölgyvel együtt. Sőt a ház is és a házban található ingók is végrehajtás alá kerültek, minélfogva a nemzeti asszony sírva mondogatta:

— Még a citromfacsaróm is föl van írva.

— És tördelte kezét, mely száraz volt már és kérés a sok főzéstől. A citromfacsarójára ugyanis nagyon büszke volt, mert azon időben még az alispánnának sem volt a konyhán citromfacsarója. A hol pedig volt, ott az árverést is ime előre lehetett látni.

— Holnap lesz a licitáció — folytatta az öreg asszony.

— Hadd legyen — felelte mogorván Pataries Vincze. — Nem szegény. Azt szegélyem, hogy holnapig nem tudok kétezer forintot előteremteni?! ... Szegélyem a gyermekeim — mondta nagykeserűen ...

Azzal kiment a kiskapu elé és nagyokat fújt a pipájából. A pillantását is szokása szerint a földre szegezte, de ezuttal még akkor sem nézett föl, mikor a parasztok a nemzeti urat mindjárt az Isten után emlegették. Nem gondolt többé erre a sorrendre titkos büszkeséggel, mert látta,

közről észrevenni, hogy derékban bizony meghajolnak.

A Pataries Vincze három fája most tompa, sívító hangot hallatott a pusztán. A szél a vasút felé fordította koronájukat és csipkés leveleik odabeszéltek az elsőosztályú kocsni nyitott ablakába. Komolyan, dicsekvően:

— Nézetek már ide, ti urak, ha tölgyet akartok látni ...

A tölgyek beszédét ime meg is hallották a tengerészek ... vagy talán az Isten hallotta meg, ki — úgy lehet — még sem volt messzi a nemzeti úrtól.

— Hurráh — kiáltott föl a vörösposztós mérnök — oda nézzén, gróf úr, arra a három csudálatos tölgyre.

A másik odaült az ablakhoz.

— Nagyszerű csakugyan — mondta. — No, ebben a fészekben kiszállunk rögtön.

A zsárkovácsi állomáson csakugyan székérre ült a két tengerésztszít öt perc múlva. Onnan először is a tölgyekhez hajtottak és egy pár perczig nagy gyönyörűséggel nézték és méregették valami egyenes plémértékkel a fákat. Akkora

bácskai földben. És méltán kérdezi ő: «Hogy kerül ide a csipkéslevelű germán fa, mit keres itt az arbor Jovis, a Jupiter fája?! ... Csupa tölgyfa, csupa tölgyfa ... Mit akarhatnak a zsárkovácsi nemesek a tölgygyel?»

Mit akarnak a zsárkovácsiak a tölgygyel?! ... Azt akarják, hogy a mióta Pataries Vinczét az árveréstől mentette meg a három tölgye, azóta buzgónt ilteti és ápolja a tölgyet minden zsárkovácsi nemes, a ki csak el van adósodva. Mert nem lehet tudni, nem lehet tudni, hátha még egyszer erre járnak majd azok a tengerészek. Persze a szalmakomiszárus esetéből csak azt volna szabad következtetni, hogy Pataries Vincze megszabadult az adósságaitól csuda által: de a zsárkovácsiak azt következtetik belőle, hogy Pataries Vincze megszabadult az adósságaitól tölgyek által.

Az ákácokat és füzeket ennélfogva kitérta huszonöt év alatt Jupiter fája. Huszonöt év alatt egyre-másra nőtt a sok új «erdő». A repczeföldek szélén, a rét felé, a tanyák előtt. A babona óriási. S a C-lapok rettentő állapotban lehetnek, mert a zsárkovácsi tölgyek még ma is folyton szaporodnak.

Kaiser 1851. évi rajza.

I. FERENCZ JÓZSEF.

I. FERENCZ JÓZSEF ÉLETÉBŐL.

Ismeretes a mi szeretett, tisztelt, jó királyunk meglepő fordulatokban oly gazdag, változatos életpályájának egész folyása, de most, midőn ezen áldásos élet hetven évére tekinthetünk vissza, midőn mindnyájan szívünk mélyéből örvendünk, hogy a gondviselés ily hosszú ideig megtartotta nekünk királyunkat, jól esik az ő életpályáján végig tekintenünk.

I. Ferencz József 1830. augusztus 18-án született Schönbrunnban. Atyja Ferencz Károly főherceg, anyja Zsófia bajor hercegnő volt. Testvére négy volt: Miksa, született 1832-ben s mint mexikói császár oly szomorú véget ért; Károly Lajos, született 1833-ban, meghalt 1896-ban; Mária Anna Pia 1835-ben született, de már öt éves korában elköltözött az élők sorából; negyedik testvére, Lajos Viktor főherceg, ki 1842-ben született, a hadseregnél tábornoknagyi állást foglal el s a magyar vöröskereszt-egyesületnek helyettes védnöke és mint ilyen, hazánkban gyakrabban megfordul. Ferencz Józsefet nagyszülei, mint első unokájukat, rendkívül szerették; az öreg Ferencz császár mindennap elvitette magához s órákat töltött vele. Mikor már rendszeres neveléséről és oktatásáról kellett gondoskodni, gróf Bombelles Henriket és gróf Coronini-Cronberget bízták meg az erre való felügyelettel. Először nyelvekre oktatták: franczia, angol, magyar, cseh és lengyel nyelveket, majd pedig hittant és az általános műveltség alapanyagait kellett tanulnia. Ezek után 1843-ban a katonai nevelés következett, a mit Hauslab tábornokra bízták, a ki különös gondjává tette, hogy a gyermek-ifjú önbizalmát fölkelte. Mind a három fegyvernem közös gyakorlataiba beoktatta a főherceget s az ifjú Ferencz József ép úgy viselte a gyalogos-, az ulánus-, a tüzér-egyenruhát, mint akár-mely más újoncz s együtt végzé a gyakorlatokat a többivel. Mint ulánus közös gyakorlatai lovat kapott maga alá, s voltaképp csak ekkor kezdett tanulni lovagolni. A tüzérgyakorlatoknál ép úgy tisztogatta és töltötte az ágyut, mint az utolsó közlegény, s mint utásznak ép úgy le kellett másznia a föld alatti aknába

s ott csákánnyal, ásóval dolgoznia, mint a legénységnek. E gyakorlatok önállóságra szoktatták, föllépésének határozottságot kölcsönöztek.

Eleinte csak egy, aztán két, végre három embernek parancsolt s mint zdsidas őrsvezető, atyja előtt is bemutathatta katonai ügyességét. A jofestádti kaszánya udvarán kiállván a tűzpróbát, engedélyt kért, hogy néhány bravourfogást is bemutatthasson; előreszegzett zdsidával száguldozott végig a tágas udvaron, délcegen ülven a nyeregben s teljes biztossággal kezelvén fegyverét.

Fokozatosan tanulta el a gyakorlati szolgálatot s csak aztán következtek az elméleti tárgyak, az erődítéstan, az alkalmazott taktika, fegyverisme, stb., melyekbe külön kitűnő szaktanárok vezették be. A tanórák nyáron pontosan már hét óra-

kor vették kezdetüket s a tanárok mind meggyeztek abban a véleményben, hogy a kötelesség ily erős érzetével fölruházott növendék még nem volt a kezük alatt.

Ferencz József főherceg nevelésének a filozofiai s állam- és jogtudományok képeztek a zárvokvét, melyekben szintén a legkitűnőbb szak-erők oktatták. A főherceg 1847-ben fényesen ki állta a bírói vizsgát s a politikával gyakorlatilag is kezdett foglalkozni, minden vasárnap Metternich vezetése alatt tanulmányozván az államtügyeket.

Tanulmányai közben kedvvel foglalkozott a rajzolásal is, miben nagy ügyességre tett szert s néhány természet után felvett vázlata ma is megvan a családi levéltárban. Politikai első nyilvános szereplésének Magyarország és pedig Pestvá megye terme volt a színhelye, hol mint a király személyének képviselője jelent meg, hogy István főherceget a megye főispáni székébe beiktassa. A császár-huszárok szép egyenruhájában lépett (1847. okt. 16-án) a vármegyei rendek elé, a kiket magyar nyelven üdvözölt. Csengő hangon elmondott szavai leirhatatlan lelkesedésre ragadták a rendeket, a kik harsány éljenzéssel, kardcsörtetéssel és kalpaglebegtéssel adtak kifejezést a fölött való örömiüknek, hogy az uralkodóház egy előkelő tagjának, a trón leendő örökösének ajkairól Árpád nyelvét hallották zengeni, s maga Kossuth Lajos úgy emlékezett meg az ifjú főhercegről lapjában, mint a népek reményéről.

Eleintén egyedül, majd pedig Miksa és Károly testvéreivel együtt tanult, kikkel egész életükön át a leggyöngédebb testvéri viszonyban volt. Különösen kitűnt ritka emlékezőtehetsé-

Eyb1 1847. évi rajza.

FERENCZ JÓZSEF FŐHERCEG.

1894. évi fénykép után.

A KIRÁLY MÁRIA VALÉRIA FŐHERCEZGNŐ GYERMEKEIVEL.

gével, mely mellett a sok tanulni való soha sem volt terhére. E kiváló emlékezőtehetségét ma is megőrizte Ő Felsége.

Érdemes itt följegyezni, hogy a főherceg még a márciusi mozgalmak utáni időkben is, 1848. április 10-ikén és 11-ikén elkísérte Ferdinánd császárt és királyt Pozsonyba s abban a koronatanácsban, mely az új alkotmány tervét végleg volt megállapítandó, szintén hivatalosan megjelent, noha a tanácskozásban és határozathozatásban, tekintettel fiatal korára, része nem volt.

1848 elején háború törvén ki Olaszországgal, ő is a csatáért sietett. *Sancta Lucia* mellett nyerte az első tüzkeresztséget. D'Aspre altábornagy oldalán vett részt az ütközetben s Albrecht főherceggel együtt bátran állta meg az ellenes ágyúk tüzeit. Radetzky maga jelent a hadügyminiszternek: «Szemtanuja voltam, mikor egy ágyugolyó kis távolságra csapott le mellette, a nélkül, hogy a főherceg csak meg is moccszant volna.»

Az 1848-ik év december 2-ikén, Ferdinánd lemondott a trónról, mely most a fiatal Ferenc Józsefhez szállt. Az olmtúzi érseki palotában ment végbe a fontos esemény, melynek titkába midőn először bevették Ferenc Józsefet, így sohajtott fel: «Isten veled fiatalágom!»

Az ünnepélyes aktus után az új, fiatal császár oda járult a lemondott agg császár elé s térdre ereszkedett előtte. Rendkívül meg volt illetődve, szóra sem bírtak nyitni ajkai, csak szemével látszott kérni nagybátyja áldását.

1853 augusztus hó 18-án, tehát az uralkodó 23-ik születése napján történt I. Ferenc József eljegyzése Erzsébet bajor királyi hercegnővel, Miksa herceg és Ludovika hercegnő tizenhat éves leányával. 1854. március 4-ikén irták alá a házassági szerződést, ugyanez év április 20-án hagyta el a bájós menyasszony hazáját s négy nap múlva történt az esküvőjük Bécsben. 1855. március 5-én született első gyermekük, a ki a kereszttségben Zsófia nevet kapott. A következő évben (júl. 12.) született Gizella főhercegnő, Lipót bajor herceg neje. Ugyanez év augusztus 31-ikén történt, hogy az esztergomi új bazilika felszentelésére a császár is lerándult Magyarországra. 1857-ben a császár ifjú neje is bemutatatta Magyarországot. Május 11-ikén érkeztek Pestre gőzhajón, fejedelmi pompával vonulván be a királyi várba, hol egy fényes küldöttség élén az ország primása üdvözölte őket.

Az uralkodó-pár Budáról körútra indult az

országban, azt azonban nem fejezhette be, mert első-született gyermekük betegsége visszatérésre késztette. Zsófia főhercegnő asszony meg is halt Budán május 29-ikén alig két és egy negyed éves korában. 1858 augusztus 21-én született Laxenburgban Rudolf főherceg-trónörökös.

A következő 1859. évben kitört a háború s Gyulai tábornagy április 27-én parancsot kapott, hogy az olasz határt lépje át. Júliusban az uralkodó maga is leutazott a csatáért s 16-án átvette a főparancsnokságot s egyúttal a II. hadtest vezetését. Július 24-ikén hajnalban felhárom órakor kezdődött a csata Solferino táján, melyben az uralkodó a Cavriana melletti magaslatról parancsnokolt, ott maradván a leghevesebb ágyútűz alatt is.

Az ezen háború után következett események élénk emlékezetben vannak; köztudomású, mily rendkívüli fontosságú, nagyjelentőségű fordulat állott be az uralkodó kormányzati elveiben, ki addig az autokraczia által hitte népei javát elérni, a monarchiát nagygyá, hatalmassá, erőssé tenni, míg most böles elmével belátta, hogy az említett nagy s nemes célok csakis az alkotmányosságban találhatók fel, főképp pedig a magyar nemzet jogos kívánságai elismerésében. 1867 június 8-ika az a nemzetünk történetében oly nevezetes nap, midőn a Szent István koronájával megkoronáztatták, midőn letette az esküt az alkotmányra. S azóta páratlan lelkiismeretességgel, meg nem rendülő szilárdsággal áll azon az alapon, a melyet a régi helyett választott, jónak, monarchiája boldogságára vezetőnek ítél. Összeforvva a magyar nemzet szívével, a paloták és kunyhók lakói egyaránt a miénknek: magyar királynak érzik, tudják őt. Az anyai ideig elhagyatva állott budai királyi palota új életre kelt s hogy nemcsak névleg, hanem valósággal magyar királyi palota az,

Koller utódai 1896. évi fényképe után.

I. FERENCZ JÓZSEF.

mely immár díszre, nagyságra felül haladja az igazságos Mátyásét, mely egykor helyén állott, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a király legifjabb gyermeke, Mária Valéria főhercegnő is itt jött világra, hogy magyarnak születessen.

Ha öröm, ha bánat éri nemzetünket, velünk örül vagy búsul: mindenikben részt vesz a jó király, a magyar király. Ott láttuk őt Szeged romjain könnyezni, de egyszersmind erőt, bizalmat önteni a csüggedőkbe. Velünk örült, midőn a haza ezeréves fennállását ünnepeltük, fővárosunkba fogadta fejedelmi vendégeit, ezzel is mutatva a világnak, hogy nálunk itthon van; itthon az önálló Magyarországon.

Századok óta nem örvendett hazánk oly tekintélynek, nem volt annyi sulya az európai népek közt, mint az ő kormányzata alatt s azt is elmondhatjuk, hogy a Szent István koronája, annyi század óta, alkotmányosabb királyi homlokát nem illette, mint a bölesen, dicsőségesen uralkodó I. Ferenc Józsefét.

AZ ESZTERGOMI ÜNNEPÉLYEK.

Ha nemzetünk keresztény vallásra térését a történeti emlékek nyomán akarjuk ünnepelni, erre az a nap kínálkozik legalkalmasabbnak, mikor az első magyar király, mint egy új állam fejét, ezelőtt 900 évvel megkoronázták a Szilveszter pápától küldött koronával. Ennek évforduló napja tudvalevőleg augusztus 15-ike. Esztergomban történt az első király megkoronázása, Esztergom volt a székhelye is. A kilenczszáz éves ünnepet is ott ülték meg nagy pompával augusztus 15-ikén. Megjelent a magyarországi kath. püspökök nagy része. A király *Frigyess* főherceget, mint képviselőjét, küldte el. Ott volt a kormány is hivatalosan. A környék népe oda sereglett. A város alig bírta el a fényt és a tömeget. Nagyon régen volt ehhez hasonló ünnepe, s a város rendkívüli közgyűlése a nagy napot, mint a helyi történet egyik legnevezetesebb részét, ünnepélyesen jegyzőkönyvébe iktatta.

Esztergom város az ország legérdekesebb helyei közé tartozik.

Azon a ponton fekszik, a hol a Duna kis magyar alföld átkanyargása után ismét hegyek közé nyomul, melyek innen kezdve Váczig gyönyörű völgyzorosot alkotnak. Esztergom a Duna jobb partján fekszik egy tágas völgyben, melynek oldalai alacsony dombokká emelkednek. E domboknak a Dunára könyöklő végfokán pompázik a bazilika, az érseki híres székesegyház, melynek magas kupolája mérföldekre ellátzik a Duna mentén le és fölfelé.

A hatalmasan kiemelkedő, nagyszerű épület bástyái is körül voltak most tűz zászlókkal. A város házeit szintén lobogók díszítették, a mi megkapó látványt nyújtott. De még lombfűzére-

ESZTERGOM.

ket is alkalmaztak; az ablakokat tele rakták virágokkal, szent képekkel, apró szobrokkal, a király és a hercegprímás képével. A bazilika kupoláján a kereszt mellett is ott röpködött a nemzeti zászló. Színekben is nagy volt a tarkaság. A primás kék-fehér és a pápa fehér-sárga lobogója az egyházi épületeken egymást váltogatta. A Párkány és Esztergom közti hid is nemzeti zászlókkal és redőkbe szedett szövetekkel ékeskedett. A sikon levő Párkány fölött hosszú póznákon játszadoztak a zászlók színei.

A városban a régi városház (egykor Bottyán kurucz vezér szállása) előtt elterülő Széchenyitér volt a központ. A Szentháromság régi szobrát újjal cserélték föl s ennek fölavatása képezte az ünnep egyik részét. Az augusztus 15-iki felvonulásra is itt gyűlt össze minden fény és pompa. Az innen a bazilikához fölvezető úton mozgott az ezernyi sokaság, mely a környékből érkezett; a fővárosiak, a helybeliek. Fent a bazilika körül a mezős és bokros térségeken ismét a tömegek tábora, mely lehűződött a tulsó hegyoldalra, a hol a primási és káptalani épületek vannak, a hol a legelőkelőbb vendégek szálltak meg.

Különösen nagy volt a falvakból jövők száma, magyarok, németek, tótok, kik processziós menetben, keresztrel, zászlókkal, papjok vezetésével érkeztek. Tarka rokokó és fehér ruhás leányok vállon hordott emelvényeken, üveg szekrények alatt, vagy szabadon álló Mária-szobrokat hoztak és hangzott a templomi ének.

Hosszú, nagy különvonatok hozták és vitték a bucsusokat. A náni állomáson ilyen mozgalmas élet még soha sem volt. A népviseletek szingadagsága és tarkasága lepelt el mindent. Kár, hogy az idő kedvezőtlen volt, s az esőben e szingadag kép kifejlődni nem bírt.

Az augusztus 14-iki kivilágításnál kezdődött a rossz idő. A nagy sokaság éjjeli oltalmáról úgy gondoskodtak, hogy a templomokat egész éjszaka nyitva tartották.

Az ünnepélyek augusztus 14-ikén délelőtt azzal kezdődtek, hogy a hercegprímás közölte a pápa kitüntetésait. Az esztergomi káptalan tagjai prelatusi és protonotáriusi méltóságra emeltettek, a mi ezen túl a kanonoki méltósággal jár. A kanonokok nagy pompa kifejtése mellett vonultak a primási palotába, a hol a hercegprímás a jelenlevő püspökök segédlete mellett avatta föl a kanonokokat a pápától nyert új méltóságra.

E közben megkezdődött a vendégek érkezése részint az esztergomi helyi érdekű vasuton, részint a náni indóházba, részint a csavargózs-állomáshoz. A városban mindenfelé díszes fogatokat lehetett látni.

Császa György kaloesai érsek már e hó 13-ikán megérkezett. Aztán jöttek báró Hornig Károly veszprémi, Bubic Zsigmond kassai, Bende Imre nyitrai, gróf Csáky Károly váci, Szemcsányi Pál szepesi, Desseuffy Sándor csanádi, gróf Mailáth Gusztáv erdélyi, Hetey Sámuel pécsi, Rimely Károly besztercebányai püspökök, Firczak Gyula munkácsi, Szabó János szamosújvári, Vály János eperjesi, Radu Demeter lugosi püspökök, Fehér Ipoly

FRIGYES FŐHERCEG, A KIRÁLY KÉPVISELŐJE, KOCSIJÁBAN A SZÉKESEGYHÁZ ELŐTT.

Weiswurm Antal fényképe.

AZ ESZTERGOMI ÜNNEPÉLYRŐL.

A SZENT-HÁROMSÁG-SZOBOR. — Kiss György új szoborműve.

Gróf Tisza Lajos szobra Szegeden. *Fadrusz* János befejezte gróf Tisza Lajosnak Szegeden felállítandó szobrához a mintát. Szeged újjáépítőjének vezetője egyszerű polgári öltözetben az épülő szegedi part egy kőkövezésén áll, hogy áttekinthesse a nagy munkát. A kőkövezés még nincs a helyén; az egyetlen a legfelső sorban. Alatta pedig dolgoznak a magyar kezek. Három munkás övig az iszapban vagy a földben. Kettő hengeren gördít egy nagy kőkövezőt, egy pedig csakánnyal emel, ez a kubikos.

Szlávy József végrendelete. A néhai koronaőr végrendeletében a *pozsonyi* színház egyesületének 10,000 forintot, a Tud. Akadémiának 5000 forintot, a *Szépírók Társulatának* 1000 forintot hagyott.

A kolozsvári egyetemi könyvtár igazgatója. A királyi közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Erdélyi Pált, a budapesti Nemzeti Múzeum könyvtári segédjét, a kolozsvári egyetem könyvtárának igazgatójává nevezte ki. Az új igazgató fia Erdélyi Jánosnak, az ötvenes évek kitűnő költő-esztétikusának. A budapesti egyetemen tanult s 1886-ba a múzeumi könyvtár szolgálatában állott. Mint kritikus és az irodalomtörténet bárány jelenléte irodalmi munkásságot fejtett ki.

Tanári kinevezések. A közoktatásügyi miniszter dr. Katona Lajos budapesti állami főgimnáziumi rendes tanárnak és ismert írónak a budapesti egyetemen az összehasonlító irodalomtörténetből egyetemi magántanárként képzését jóváhagyta; úgyszintén dr. Somogyi Manó pénzügyi fogalmazónak a budapesti egyetemen a társadalmi politikából egyetemi magántanárként képzését s végül dr. Vámosy Zoltánnak, a budapesti egyetemi gyógyszer-tanészék I. tanársegédének ugyanez tanszék mellé adjunktussá történő megválasztását. A miniszter továbbá *Strausz* Adolfot a keleti kereskedelmi akadémiához rendes tanárrá nevezte ki.

Czobor Béla ezüst-miséje. Esztergomban, Nagybaldogasszony napján, a nagy fényű országos ünnepkel egyidőben végezte a főszékesegyházi Bakócz-kápolna oltára előtt ezüst-miséjét Czobor Béla dr., a műemlékek országos bizottságának előadója. A tudós egyházi író egész esztergomban ünnepelt.

Házasság. *Beöthy* László, a Nemzeti Színház igazgatója, nőül vette *Szvirák* Gizella kisasszonyt. A polgári házasságkötésre következett egyházi szertartás a fazekas-téri református templomban ment végbe.

A párisi olimpiai versenyeken augusztus 13-ikán dőlt el az uszásban kivívott bajnokság a 200 és 1000 méteres távolságban. Az elsőn *Halmay* Zoltán (Budapest) az angol *Lahne* mögött második győztes lett; az ezer méteres versenyben harmadik helyre jutott. — A nemzetközi diákkongresszussal kapcsolatban nemzetközi diákvivóverseny is volt. A versenyen magyar diák nyerte el az első díjat, a nagy

Weinwurm Antal fényképe.

SZÉKEL KÁLMÁN MINISZTERELNÖK KOCSIJÁBAN, A SZÉKESEGYHÁZ ELŐTT.

AZ ESZTERGOMI ÜNNEPELRŐL.

aranyérmeket. A vívóverseny győztese *Rajcsányi* Gyula budapesti egyetemi hallgató.

A müncheni sakkturna. Nemzetközi sakkturna volt Münchenben. Kitűnő hírnevű sakkozók mérköztek, köztük a magyar *Maróczy* is, ki a nemrég elhunyt fiatal magyar sakkmester, *Charousek* helyét erőteljesen foglalja el. A müncheni versenyben az a szokatlan eset fordult elő, hogy az első díjra hárman küzdöttek föl magukat, mindenki 12 egységgel a többi fölött. Ezek: *Maróczy*, *Pillsbury* és *Schlechter*. A többiek így következtek: *Marco* 10, *Burn* 9 1/2, *Berger* 8, *Cohn* 8, *Janovszki* és *Showalter* 7 1/2, *Poppel*, *Wolf* és *Gottschal* 6 1/2, *Halprin* 5, *Billecard* 2 1/2, *Bardeleben* és *Jakob* 2 egységgel. A három mester egymás közt döntő tornában mérközött, melynek befejezése a hó 17-ikére volt kitűzve.

Az egymásközi mérkőzést a hó 12-ikén *Pillsbury* és *Maróczy* kezdték meg. A magyar mester a játékot elvesztette, mert rosszul érezte magát, s másnap betegnek jelentette magát s nem játszott a bécsi *Schlechter*rel. A versenyből is kilépett s megelégedett a hatszáz márkás harmadik díjjal; azonkívül megkapta, mint a legtöbb játszma nyerve, a *Rotschild* báró háromszáz márkás díját is.

A pesti régi városháza. Nyoma sincs már a pesti régi városházának. A múlt héten hordták el utolsó köveit, s azokkal együtt eltűntek az alapkövű letételek elhelyezett okiratok is. A bontásakor egy szép kis kőládát találtak ugyan, de abban semmi egyéb nem volt egy régi rézkrajczárnál. Ebben kellett volna lenni az alapkövhöz letenni szokott okiratoknak, s talán régi pénzeknek is. Hanem a kis láda tartalma eltűnt. Az eltűnt okiratokat kutadják s hogy a keresés eredményesebb legyen, a fűrészt jelentést tett az esetről a rendőrségnek, a mely nyomozást indított az elkallódott irások visszaszerzésére.

Meteorok a muzeumban. A Nemzeti Múzeum ásványtári osztályához jó háromkilós meteorok érkeztek. Gróf *Majláth* József küldte Ó-Fehértől; az ő uradalmára hullott le a minap. Egy másik meteor is kerestet a Múzeum az éjszakai nyugati vármegyékben. Abban az irányban látták átesapódni Budapest felett a hónap 2-dikán este.

A párisi világi kiállítás július 28-áig összesen 20,067,406 ember látogatta meg. A rendkívüli hőség miatt a látogatók száma — különösen a hónap közepe táján — gyakran alig haladta meg naponként a 60—65 ezret.

A sah órája. *Benson* világhírű londoni óragyárában a persz sah számára egy álló óra készült, mely lapján a teheráni időn kívül még 12 nagy európai, amerikai, ázsiai és afrikai város idejét mutatja.

A legtöbb eső a földgömbön a Kalkuttától éjszaki nyugatra fekvő *Cherrapunji* asszisi városban esik. Az átlagos évi esőpadék 1280 cm., de voltak hónapok, midőn az esés mennyisége 365 cm. volt.

A tengerben élő halak száma oly nagy, hogy becslések szerint minden négyzetkilóméternyi felszínű darabjára 50 millió esik.

New-Yorkban mostanában nagyon kedvelik a japán cselédeket, kik állítólag sokkal megbízhatóbbak és ügyesebbek, mint bármely más nemzetiségűek.

Klomann N. fényképe.

KOMLÓSSY FERENCZ KANONOK A MENET ELÉN.

Hatalmas családja van egy *Joubert* Zsuzsanna nevű asszonynak *Klipfontein*ban, *Oranje* köztársaságban. Négyezer ment férjhez s most utódainak száma 327 főből áll.

«Kalorikmit» név alatt jelenik meg *Godshaas* ban az egyedüli grönlandi lap. Nevezetes, hogy házi szárnyasokkal vagy állatbőrrel lehet rá előfizetni. Három óra két kacsra, egész évre egy menyétbőr a díj, egyes számokat egy-egy tyúkért kaphatni.

Az eltévedt gyermekek Londonban. London nagy sétányain és nyilvános kertjeiben naponként átlag 30—40 gyermek játékközben eltéved. Ezek számára a rendőrség egy csinosan berendezett sátor állt föl, melyben külön e célra fogadott nő a síró gyermekeket gondozza s csitítja. Az eltévedtek nagyobb részét szülők, vagy hozzátartozók hamarosan felkeresik, a többi a legközelebbi rendőrségi állomáshoz kísérik, honnan személynik és öltözetük leírását a város valamennyi állomásával távbeszélő útján tudatják.

Egy jó hajfestőszert hozott a *Czerny J.* Antal cég Bécs, I. Wallfischgasse 5. «Tanningene» név alatt forgalomba, melyet mindazoknak, kik hajuknak szebb színt óhajtanak kölcsönözni, melegen ajánlhatjuk.

A hajfestőszert színváltozásaitban sötétzöke, barna és fekete rendkívül természetes, tartós és biztos hatású és emellett teljesen ártalmatlan. — Ezen már évek óta fennálló jó hírű cégnek egyéb készítményeit is legjobban ajánlhatjuk. Egyidejűleg utalunk a mai számban megjelent hirdetésre.

HALÁLOZÁSOK.

Pongrácz István, nyug. tábornok meghalt Esztergomban. A szabadságharc egyik vitéz katonája volt, a ki 48-ban mint cs. és kir. huszárkapitány lépett át a honvédsereg táborkarába és alezredes lett. Résztvett Görgői visszavonulásában a bányavárosokon keresztül, a hatvani ütközetben, Győr bevételében; majd Komáromba ment, a hol már mint őrnagy Nagy Sándor tábornok főnöke lett. A komáromi és váci véres csatákban, valamint a debreczeni végzetes csatában fontos szerep jutott neki. A világi fegyverletétel után őt is az aradi várba zárták, a hol három évig raboskodott. Ekkor kegyelmet nyerve, szülőföldjére, Felső-Túrta, Hont-megyébe vonult vissza. A honvédség újrászervezősekor a királyi honvédseregvezető nevezte ki s mint tábornok vonult nyugalmába, 79 éves korában hunyt el.

STEINER FÜLÖP, székesfehérvári püspök ravatalára József főherceg és családja is küldött koszorúkat. A temetés augusztus 14-ikén délelőtt ment végbe Székesfehérvárról, nagy egyházi pompával. A megyebeli előkelő családokból megjelentek: *Zichy* Nándor és *Vladimir* grófok, gróf *Czirák* Antal családjával, a fehérmegyei Esterházy grófok; báró *Fiáth* Pál fehérmegyei és *Fenyvessy* Ferenc veszprémi főispánok, több képviselő, a megye és város tisztviselői. A temetési szertartást *Meszlényi* Gyula szatmári püspök végezte, vele gróf *Mailáth* Gusztáv erdélyi püspök, *Fehér* Póly pannonhalmi főpát és *Vajda* Ödön zirczi apát.

PAPP DÁNIEL, a korán elhunyt jeles író mély részvét közt temették el augusztus 16-ikán, a Kerepesi-úti temető halottas házából. Ott sereglettek össze pályatársai. Megjelentek a két írói kör tagjai és a képviselőház napló szerkesztője, élén *Endrődi* Sándorral. A koszorúkkal borított koporsót az egyházi szertartás után az elhunyt író fiatal

özvegye szül. *Geiszner* Katalin, és húga, *Papp* Mária, s a gyászoló közönség a *Geiszner*-család sírboltjához kísérték, s ott helyezték örök nyugalomra. *Márkus* Miksa búcsúztatta el itt a halottat az *Ott-hon-kör* nevében s *Cziklay* Lajos az *Ujságíró-Egyesület* nevében. A korán elhunyt író szülőhelyén, Ó-Moraviczán, emléktáblával jelölték meg azt a házat, melyben gyermekéveit töltötte.

Elhunyt még a közelebbi napokban: **BELES** József archimandrita, a volt nagyváradi román püspöki helynök, 78 éves korában, *Tótváradon*. **BELES** János aradi kir. közjegyző, és **BELES** Ágost radnai esperes apukát gyászolják az elhunytban. — **NAGY** SÁNDOR ref. lelkész, 1848—49-iki tűzfőhadnagy, ki tartalmas munkában írta le a *Háromszék* 1848—49-iki évi történetét, 76 éves korában, papságának 50-ik évében, *Hidvégén*. — **LAKAT** MURÁLY heridai föld-birtokos, *Veszprém* megye legelső virilizója, a *Veszprém*-megyei takarékpénztár alapítója, 70 éves korában, *Veszprémben*. — **BERTALAN** ALAJOS kegyesen-tanítórendi pap, a fehérvári javadalmak kormányzója, 57-ik évében, *Mernyén*. — **OROSZLÁMOSI** TÓNOS PÁL, *Borsod* megye volt szolgabírája, *Senyén*, 78-ik évében. — **SZECSÁNYI** KAZETÁN, ipolysági törvényszéki bíró *Komárom*-*Szent-Péteren*, 39 éves korában. — **SÁNTHA** GUSZTÁV, kir. pénzügyi számtanácsos, 65-ik évében, *Zomborban*. — **ALADICS** ISTVÁN nyug. jószágigazgatási titkár, 79-ik évében, *Temesvároton*. — **CHRISTEN** GOTTFRIED, nyug. polg. iskolai tanár, 68-ik évében, *Fehéregyházban*. — **LIPPE** VILMOS, a hatvani izraelita hitközség elnöke, *Hatvanban*. — **KOVÁCS** IGÁZCS hegedűművész, az operai zenekar tagja, 26 éves korában, *Budapestben*. — **HORVÁTH** BÓDÓ kassai törvényszéki bíró, *Kassán*; **LENGYEL** GÉZA törvényszéki albiró *Csikszereván*; mindketlen önkéntesleg vetették véget életüknek. — **BARTHA** GÉZA honvédőhadnagy, 25 éves, ki menyasszonyával, *Tóth* Idával, *Tóth* István szeszgyáros és nagybirtokos leányával együtt vált meg az életből, *Kézdí-Vásárhelyen*.

Öz. **GULNER** LÁSZLÓNÉ, szül. *Horvát* Menyhárt *Jozefa*, áldásos életének 85-ik évében, *Abonyban*, hosszas szenvedés után. A boldogultban *Gulner* Gyula belügyminiszeri államtitkár édes anyját gyászolja. — **PASCU** IRÉN, id. *Pascu* Sándor nyug. honvédeződes és neje, *Csemegi* *Ottília* leánya, 22 éves korában, *Budapestben*. — **MEZEI** GÉZÁNYI Székely Margit, dr. *Mezei* Géza ügyvéd neje életének 26-ik, házasságának első évében, Ó-Tordán; Székely Iván

özvegye szül. *Geiszner* Katalin, és húga, *Papp* Mária, s a gyászoló közönség a *Geiszner*-család sírboltjához kísérték, s ott helyezték örök nyugalomra. *Márkus* Miksa búcsúztatta el itt a halottat az *Ott-hon-kör* nevében s *Cziklay* Lajos az *Ujságíró-Egyesület* nevében. A korán elhunyt író szülőhelyén, Ó-Moraviczán, emléktáblával jelölték meg azt a házat, melyben gyermekéveit töltötte.

Elhunyt még a közelebbi napokban: **BELES** József archimandrita, a volt nagyváradi román püspöki helynök, 78 éves korában, *Tótváradon*. **BELES** János aradi kir. közjegyző, és **BELES** Ágost radnai esperes apukát gyászolják az elhunytban. — **NAGY** SÁNDOR ref. lelkész, 1848—49-iki tűzfőhadnagy, ki tartalmas munkában írta le a *Háromszék* 1848—49-iki évi történetét, 76 éves korában, papságának 50-ik évében, *Hidvégén*. — **LAKAT** MURÁLY heridai föld-birtokos, *Veszprém* megye legelső virilizója, a *Veszprém*-megyei takarékpénztár alapítója, 70 éves korában, *Veszprémben*. — **BERTALAN** ALAJOS kegyesen-tanítórendi pap, a fehérvári javadalmak kormányzója, 57-ik évében, *Mernyén*. — **OROSZLÁMOSI** TÓNOS PÁL, *Borsod* megye volt szolgabírája, *Senyén*, 78-ik évében. — **SZECSÁNYI** KAZETÁN, ipolysági törvényszéki bíró *Komárom*-*Szent-Péteren*, 39 éves korában. — **SÁNTHA** GUSZTÁV, kir. pénzügyi számtanácsos, 65-ik évében, *Zomborban*. — **ALADICS** ISTVÁN nyug. jószágigazgatási titkár, 79-ik évében, *Temesvároton*. — **CHRISTEN** GOTTFRIED, nyug. polg. iskolai tanár, 68-ik évében, *Fehéregyházban*. — **LIPPE** VILMOS, a hatvani izraelita hitközség elnöke, *Hatvanban*. — **KOVÁCS** IGÁZCS hegedűművész, az operai zenekar tagja, 26 éves korában, *Budapestben*. — **HORVÁTH** BÓDÓ kassai törvényszéki bíró, *Kassán*; **LENGYEL** GÉZA törvényszéki albiró *Csikszereván*; mindketlen önkéntesleg vetették véget életüknek. — **BARTHA** GÉZA honvédőhadnagy, 25 éves, ki menyasszonyával, *Tóth* Idával, *Tóth* István szeszgyáros és nagybirtokos leányával együtt vált meg az életből, *Kézdí-Vásárhelyen*.

Öz. **GULNER** LÁSZLÓNÉ, szül. *Horvát* Menyhárt *Jozefa*, áldásos életének 85-ik évében, *Abonyban*, hosszas szenvedés után. A boldogultban *Gulner* Gyula belügyminiszeri államtitkár édes anyját gyászolja. — **PASCU** IRÉN, id. *Pascu* Sándor nyug. honvédeződes és neje, *Csemegi* *Ottília* leánya, 22 éves korában, *Budapestben*. — **MEZEI** GÉZÁNYI Székely Margit, dr. *Mezei* Géza ügyvéd neje életének 26-ik, házasságának első évében, Ó-Tordán; Székely Iván

özvegye szül. *Geiszner* Katalin, és húga, *Papp* Mária, s a gyászoló közönség a *Geiszner*-család sírboltjához kísérték, s ott helyezték örök nyugalomra. *Márkus* Miksa búcsúztatta el itt a halottat az *Ott-hon-kör* nevében s *Cziklay* Lajos az *Ujságíró-Egyesület* nevében. A korán elhunyt író szülőhelyén, Ó-Moraviczán, emléktáblával jelölték meg azt a házat, melyben gyermekéveit töltötte.

Elhunyt még a közelebbi napokban: **BELES** József archimandrita, a volt nagyváradi román püspöki helynök, 78 éves korában, *Tótváradon*. **BELES** János aradi kir. közjegyző, és **BELES** Ágost radnai esperes apukát gyászolják az elhunytban. — **NAGY** SÁNDOR ref. lelkész, 1848—49-iki tűzfőhadnagy, ki tartalmas munkában írta le a *Háromszék* 1848—49-iki évi történetét, 76 éves korában, papságának 50-ik évében, *Hidvégén*. — **LAKAT** MURÁLY heridai föld-birtokos, *Veszprém* megye legelső virilizója, a *Veszprém*-megyei takarékpénztár alapítója, 70 éves korában, *Veszprémben*. — **BERTALAN** ALAJOS kegyesen-tanítórendi pap, a fehérvári javadalmak kormányzója, 57-ik évében, *Mernyén*. — **OROSZLÁMOSI** TÓNOS PÁL, *Borsod* megye volt szolgabírája, *Senyén*, 78-ik évében. — **SZECSÁNYI** KAZETÁN, ipolysági törvényszéki bíró *Komárom*-*Szent-Péteren*, 39 éves korában. — **SÁNTHA** GUSZTÁV, kir. pénzügyi számtanácsos, 65-ik évében, *Zomborban*. — **ALADICS** ISTVÁN nyug. jószágigazgatási titkár, 79-ik évében, *Temesvároton*. — **CHRISTEN** GOTTFRIED, nyug. polg. iskolai tanár, 68-ik évében, *Fehéregyházban*. — **LIPPE** VILMOS, a hatvani izraelita hitközség elnöke, *Hatvanban*. — **KOVÁCS** IGÁZCS hegedűművész, az operai zenekar tagja, 26 éves korában, *Budapestben*. — **HORVÁTH** BÓDÓ kassai törvényszéki bíró, *Kassán*; **LENGYEL** GÉZA törvényszéki albiró *Csikszereván*; mindketlen önkéntesleg vetették véget életüknek. — **BARTHA** GÉZA honvédőhadnagy, 25 éves, ki menyasszonyával, *Tóth* Idával, *Tóth* István szeszgyáros és nagybirtokos leányával együtt vált meg az életből, *Kézdí-Vásárhelyen*.

Öz. **GULNER** LÁSZLÓNÉ, szül. *Horvát* Menyhárt *Jozefa*, áldásos életének 85-ik évében, *Abonyban*, hosszas szenvedés után. A boldogultban *Gulner* Gyula belügyminiszeri államtitkár édes anyját gyászolja. — **PASCU** IRÉN, id. *Pascu* Sándor nyug. honvédeződes és neje, *Csemegi* *Ottília* leánya, 22 éves korában, *Budapestben*. — **MEZEI** GÉZÁNYI Székely Margit, dr. *Mezei* Géza ügyvéd neje életének 26-ik, házasságának első évében, Ó-Tordán; Székely Iván

özvegye szül. *Geiszner* Katalin, és húga, *Papp* Mária, s a gyászoló közönség a *Geiszner*-család sírboltjához kísérték, s ott helyezték örök nyugalomra. *Márkus* Miksa búcsúztatta el itt a halottat az *Ott-hon-kör* nevében s *Cziklay* Lajos az *Ujságíró-Egyesület* nevében. A korán elhunyt író szülőhelyén, Ó-Moraviczán, emléktáblával jelölték meg azt a házat, melyben gyermekéveit töltötte.

Elhunyt még a közelebbi napokban: **BELES** József archimandrita, a volt nagyváradi román püspöki helynök, 78 éves korában, *Tótváradon*. **BELES** János aradi kir. közjegyző, és **BELES** Ágost radnai esperes apukát gyászolják az elhunytban. — **NAGY** SÁNDOR ref. lelkész, 1848—49-iki tűzfőhadnagy, ki tartalmas munkában írta le a *Háromszék* 1848—49-iki évi történetét, 76 éves korában, papságának 50-ik évében, *Hidvégén*. — **LAKAT** MURÁLY heridai föld-birtokos, *Veszprém* megye legelső virilizója, a *Veszprém*-megyei takarékpénztár alapítója, 70 éves korában, *Veszprémben*. — **BERTALAN** ALAJOS kegyesen-tanítórendi pap, a fehérvári javadalmak kormányzója, 57-ik évében, *Mernyén*. — **OROSZLÁMOSI** TÓNOS PÁL, *Borsod* megye volt szolgabírája, *Senyén*, 78-ik évében. — **SZECSÁNYI** KAZETÁN, ipolysági törvényszéki bíró *Komárom*-*Szent-Péteren*, 39 éves korában. — **SÁNTHA** GUSZTÁV, kir. pénzügyi számtanácsos, 65-ik évében, *Zomborban*. — **ALADICS** ISTVÁN nyug. jószágigazgatási titkár, 79-ik évében, *Temesvároton*. — **CHRISTEN** GOTTFRIED, nyug. polg. iskolai tanár, 68-ik évében, *Fehéregyházban*. — **LIPPE** VILMOS, a hatvani izraelita hitközség elnöke, *Hatvanban*. — **KOVÁCS** IGÁZCS hegedűművész, az operai zenekar tagja, 26 éves korában, *Budapestben*. — **HORVÁTH** BÓDÓ kassai törvényszéki bíró, *Kassán*; **LENGYEL** GÉZA törvényszéki albiró *Csikszereván*; mindketlen önkéntesleg vetették véget életüknek. — **BARTHA** GÉZA honvédőhadnagy, 25 éves, ki menyasszonyával, *Tóth* Idával, *Tóth* István szeszgyáros és nagybirtokos leányával együtt vált meg az életből, *Kézdí-Vásárhelyen*.

Öz. **GULNER** LÁSZLÓNÉ, szül. *Horvát* Menyhárt *Jozefa*, áldásos életének 85-ik évében, *Abonyban*, hosszas szenvedés után. A boldogultban *Gulner* Gyula belügyminiszeri államtitkár édes anyját gyászolja. — **PASCU** IRÉN, id. *Pascu* Sándor nyug. honvédeződes és neje, *Csemegi* *Ottília* leánya, 22 éves korában, *Budapestben*. — **MEZEI** GÉZÁNYI Székely Margit, dr. *Mezei* Géza ügyvéd neje életének 26-ik, házasságának első évében, Ó-Tordán; Székely Iván

özvegye szül. *Geiszner* Katalin, és húga, *Papp* Mária, s a gyászoló közönség a *Geiszner*-család sírboltjához kísérték, s ott helyezték örök nyugalomra. *Márkus* Miksa búcsúztatta el itt a halottat az *Ott-hon-kör* nevében s *Cziklay* Lajos az *Ujságíró-Egyesület* nevében. A korán elhunyt író szülőhelyén, Ó-Moraviczán, emléktáblával jelölték meg azt a házat, melyben gyermekéveit töltötte.

Elhunyt még a közelebbi napokban: **BELES** József archimandrita, a volt nagyváradi román püspöki helynök, 78 éves korában, *Tótváradon*. **BELES** János aradi kir. közjegyző, és **BELES** Ágost radnai esperes apukát gyászolják az elhunytban. — **NAGY** SÁNDOR ref. lelkész, 1848—49-iki tűzfőhadnagy, ki tartalmas munkában írta le a *Háromszék* 1848—49-iki évi történetét, 76 éves korában, papságának 50-ik évében, *Hidvégén*. — **LAKAT** MURÁLY heridai föld-birtokos, *Veszprém* megye legelső virilizója, a *Veszprém*-megyei takarékpénztár alapítója, 70 éves korában, *Veszprémben*. — **BERTALAN** ALAJOS kegyesen-tanítórendi pap, a fehérvári javadalmak kormányzója, 57-ik évében, *Mernyén*. — **OROSZLÁMOSI** TÓNOS PÁL, *Borsod* megye volt szolgabírája, *Senyén*, 78-ik évében. — **SZECSÁNYI** KAZETÁN, ipolysági törvényszéki bíró *Komárom*-*Szent-Péteren*, 39 éves korában. — **SÁNTHA** GUSZTÁV, kir. pénzügyi számtanácsos, 65-ik évében, *Zomborban*. — **ALADICS** ISTVÁN nyug. jószágigazgatási titkár, 79-ik évében, *Temesvároton*. — **CHRISTEN** GOTTFRIED, nyug. polg. iskolai tanár, 68-ik évében, *Fehéregyházban*. — **LIPPE** VILMOS, a hatvani izraelita hitközség elnöke, *Hatvanban*. — **KOVÁCS** IGÁZCS hegedűművész, az operai zenekar tagja, 26 éves korában, *Budapestben*. — **HORVÁTH** BÓDÓ kassai törvényszéki bíró, *Kassán*; **LENGYEL** GÉZA törvényszéki albiró *Csikszereván*; mindketlen önkéntesleg vetették véget életüknek. — **BARTHA** GÉZA honvédőhadnagy, 25 éves, ki menyasszonyával, *Tóth* Idával, *Tóth* István szeszgyáros és nagybirtokos leányával együtt vált meg az életből, *Kézdí-Vásárhelyen*.

Öz. **GULNER** LÁSZLÓNÉ, szül. *Horvát* Menyhárt *Jozefa*, áldásos életének 85-ik évében, *Abonyban*, hosszas szenvedés után. A boldogultban *Gulner* Gyula belügyminiszeri államtitkár édes anyját gyászolja. — **PASCU** IRÉN, id. *Pascu* Sándor nyug. honvédeződes és neje, *Csemegi* *Ottília* leánya, 22 éves korában, *Budapestben*. — **MEZEI** GÉZÁNYI Székely Margit, dr. *Mezei* Géza ügyvéd neje életének 26-ik, házasságának első évében, Ó-Tordán; Székely Iván

kézdivásárhelyi ref. lelkész és neje *Ince* Sarolta leányukat, *Székely* Ödön nagyenyedi ref. főiskolai tanár nővérét gyászolja az elhunytban. — **SZÁVIV** FERENCZÉ, sz. *Náni* *Emilia* *Maros-Vásárhely*, 25 éves. — **STOLL** *Károlyné*, szül. *Némethy* *Gizella*, a vidéki színházak egyik kedvelt primadonnája, kit az időn az *Operaszínházhoz* szerződtek, 35 éves korában, *Megyeren*. Halálát szerencsétlenség okozta, mert az ásványvízes üveget fölserélte marólguggal.

Szerkesztői üzenetek.

A cikkek megnevezése		Egység-ár		
		számokban	szóval	
		kor. f.	korona	fillér
58	pár-héaz huszár eszima a	5	18-42	tizenyolez
76		6	18-29	nyolcvan
83		7	18-21	harminckilenc
103		8	18-12	tizenkettő
103		9	17-44	nyolcvanegy
117		10	17-41	harminckilenc
98		11	17-24	harminckilenc
86		12	17-27	harminckilenc
52		13	17-13	harminckilenc
2700		nadrágszj*	—	39
3020	darab szörmés borjúbőr hátibőrönd	11-01	tartósíj készülék és háti bőröndtől nélkül**	tizenegy
30			egészségügyi csapatonak	kilenc
175	darab szörmés borjúbőr hátibőrönd utász szerszámbőrönd részére**	10-63	műszaki csapatoknak	tíz
47			szerszámbőrönd tartósíj készülék és háti bőröndtől nélkül**	tizenegy
99	készlet szerszámbőrönd tartósíj készülék	7-27 ¹⁰	hét	huszonhét ¹⁰ / ₁₀
86			hátibőrönd tartósíj készülék	2-61
2666	készlet hátibőrönd tartósíj készülék	2-75	kettő	hetvenöt
60			hátibőrönd tartósíj készülékhez való bőrhüvely	—
172	készlet hátibőrönd zsákhoz való bőrhüvely	—	—	21
3123			tölténybőrönd**	6-97 ¹⁰
19	darab íratbőrönd**	8-32	nyolcz	harminckettő
269			tartaléklöszér táskával	16-83
112	darab lovassági máltatáska	15-10	tizenöt	tíz
3019			gyalogági derékszíj kapocs nélkül (mostanig derékszíj kapocs nélkül 1888. évi m.)	—
21	darab derékszíj az egészségügyi csapatoknak (mostanig derékszíj csattal)	1-07	egy	hét
4386			az ismétlő puskaszoronyához	—
228	darab hüvely-táska	—	—	53
301			az utász kardhoz nem lovasítottak részére	—
172	darab az utász kardhoz lovasítottak részére	—	—	62
249			bőrhordecsukor a gyalogági derékszíjhoz	—
447	darab lovassági derékszíj karabélycsatlék nélkül	1-09	egy	kilenc
3925			puskaszíj	—
413	darab szíj ismétlő karabélyhoz	1-38	egy	harmincnyolcz
5590			köpenyszíj 2 csat darabbal	—
516	darab köpenyszíj	—	—	15
516			45-5 cm. hosszú	—
516	darab köpenyszíj	—	—	19
516			55-5 cm. hosszú	—
5158	darab gyalogági tölténytáska 8 mm. töltényhez tölténytartó nélkül	2-55	kettő	ötvenöt
958			lovassági tölténytáska 8 mm. töltényhez	1-01
120	darab forgó pisztolyok hordszíjjal	3-29	három	huszonkilenc
26			forgó pisztolyok hordszíj nélkül	2-12
689	darab lovassági kardkötő	1-73	egy	hetvenhárom
516			lovassági kardmarkolatsíj	—
42	darab vasalt dobosíj tartó makoval dobosíj nélkül	2-12	kettő	tizenkettő
39			drb vállszíj	—
279	darab felső heveder	3-40	három	negyven
378			alsó heveder	2-94
1410	darab kantárfel	1-83	egy	nyolcvanhárom
636			csatlék nélkül	—
413	darab csikófék	1-29	egy	huszonkilenc
585			csikó	—
619	darab kengyelcsíj	2-63	kettő	hatvanhárom
1883			első	—
951	darab hátsó	—	—	64
722			oldal	—
894	darab kötőfék kötőfékszár nélkül**	2-98	kettő	kilencvennyolcz
894			kötőfék kötőfékszár (rugós kamó-csat és tövis nélkül)	1-08
310	darab szűgyszerszám	2-79	kettő	hetvenkilenc
172			patkótáska tartósíjjal	2-03
13125	füzvedény hordszíj 1888. évi m.	—	20	husz

A cikkek megnevezése		Egység-ár		
		számokban	szóval	
		kor. f.	korona	fillér
189	darab lovassági füzvedény hordszíj	—	80	nyolcvan
129			műszaki csapat füzvedényéhez való hordszíj	—
17	darab szakaszlámpa börtök	2-40	kettő	negyven
430			gyalogági áso börtök	1-47
120	darab börtök gyalogság részére	—	74	hetvennégy
120			bárd-csákány	—
120	darab táska	—	09	kilenc
69			megerősítő szíj	—
69	sátorbaltá börtök	—	23	huszonhárom

* E cikkből a számszám 5%-a az 1. 95%-a a 2. méretmérésben lesz előállítandó.
 ** Az 1888. évi mintájú szörmés borjúbőr hátibőrönd, a tölténybőrönd, a szerszámbőrönd, az utász szerszámbőröndnek való borjúbőr hátibőröndhöz és az íratbőröndhöz szükséges minden anyagot a kispárosok a szállításhoz szükséges ruhakartárában az alábbi önköltségi árképekben tartoznak beszerezni; a szörmés borjúbőr hátibőröndhöz az 1888. évi m., vagy az utász szerszámbőrönd hátibőröndhöz 74 fillér, tölténybőröndhöz 1 korona 05¹⁰/₁₀ fillér, íratbőröndhöz 3 korona 08 fillér és szerszámbőröndhöz 54¹⁰/₁₀ fillér. Olyan hátibőröndök, melyekhez a nád-lemezanyag másuttal nem a ruhakartárból szerzik be, nem fognak átvétetni.
 *** E cikkek a fele az 1., fele a 2. méretmérésben lesz előállítandó.

A tekintetes kereskedelmi és iparkamarának

Ajánlat.
 Én N. N. i lakos (ország, vármegye, helység, utca, házszám) ezennel kijelentem, hogy mindenem, mennyiségű és méretmérésű * lábbelit a közös hadügyminiszterium által 1900. évi július hó 27-én 1520/13. oszt. szám alatt kelt hirdetményvel közzétett áron, e hirdetmény határozványainak értelmében, melyeket teljesen ismerem és melyeknek magamat teljesen alávetem, szállítani hajlandó vagyok. Könnyű cipők ** szállítását ugyanazon feltételek mellett szintén elvállalom. Azon kispárosok nevét tartalmazó jegyzéket (jegyzékeket), kiknek nevén az ajánlatot benyújtom, idecsatlakoztatom.
 Kelt: 1900. Aláírás
 (vezeték- és keresztnevet olvashatóan írva).

Hogy N. N. ur ipar gyakorlására jogosított önálló cipész (szíjgyártó stb.) mester, bizonyítom. †

P. H. Hatósági aláírás

* A felszerelési és löszerszámszámok ajánlatot tevők a mindennemű, mennyiségű és méretmérésű lábbelit a közös hadügyminiszterium által 1900. évi július hó 27-én 1520/13. oszt. szám alatt kelt kibocsátott árjegyzékkel, melyet szállítani szándékoznak.
 ** E tétel csak azon kispárosok ajánlatába veendő fel, kik esetleg a könnyű cipők szállítására vállalkoznak.
 *** E tétel csak azon ajánlatokba veendő fel, melyeket szövethatóságok meghatalmazottai nyújtanak be.
 † E fajta igazolás csupán az egyenként ajánlatot tevők ajánlati tartalmához tartozhat. Szövetkezeteknél az igazolás a szövetkezeti tagok jegyzékére vezetendő a B) minta szerint. Egyébként az ajánlatok pontos szerkesztését illetőleg lásd a hirdetmény 2. pontját.

B) minta.
Jegyzéke

azoni* cipész, (nyerges, szíjgyártó stb.) kispárosoknak, kik N. N. ur (név, lakás, foglalkozás) felhatalmazták arra, hogy a közös hadügyminiszterium által 1900. évi július hó 27-én 1520/13. oszt. szám alatt kibocsátott árjegyzékkel megrendelést elfogadja, a megrendelt cikkek beszállítását eszközölje és a kereseti összeget felvegye.

A kispárosok lakása			
vezeték- és keresztneve	utca	házzám	sajátkezű aláírása
			stb.
Kelt: 1900. hó. n.			N. N.** meghatalmazott.

Hogy a fenti jegyzékben megnevezett** egyén ipar gyakorlására jogosított önálló cipész (nyerges, szíjgyártó stb.) mester, igazolom.
 Kelt: 1900. hó. n.

P. H. Hatósági aláírás.

* Ha valamely szövetkezet több helységi kispárosokat foglal magában, úgy minden egyes helységi kispárosai külön jegyzékbe foglalandók.
 ** Ha a meghatalmazott szintén kispáros és szintén önjárt elvállalja a részletet elnyerő, úgy neve a jegyzékbe és pedig az első helyre szintén felveendő.
 *** Itt a jegyzékben felsorolt kispárosok száma teendő ki.
 Egyébként a jegyzék helyes szerkesztésére nézve lásd a hirdetmény 2. pontját.

(Utánnymat nem díjazatik).

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részv. társ.
 Befizetett részvénytőke: 10.000.000 korona. 8544
 Központi irodája és váltóüzlete: Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 5.
 Fők: IV. Koronahereczeg-utca 11. szám. Zálogház főnök: IV. Károly-körút 18., VII. Király-utca 57., VIII. József-körút 2., IV. Szabados-utca, a főpostával szemben, Előleg betéteket takarékpénztári könyvekre és pénztárjegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlán (chekeszámlán). — (A 10%-os betétbiztosítás az intéset illeti.) Megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.
 Cs. és kir. fensége József főherczeg udvari szállítója.
 Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
 Központi viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. 8346

„Wagner-féle szab. gyorsan száradó festék” 8445
 10 perczen belül szárad és esontkeménynyé válik, minden tárgy befestésére alkalmas. — Egyedüli gyáros: Strobenz Károly VI., Szabolcs-utca 4. — Telefon 21.

WOTTITZ VILMOS PHOTODUCCORAN PHOTODUCCORAN PHOTODUCCORAN
 Telefon 679. Telefon 679.

készít a legfinomabb kivitelben 8684
CLICHEKÉKÉK WOTTITZ MANFRED
 Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99.

Szépség és egészség.
 Étvágytalanság és Gyomorgyengőség
 Váltóház és hideglelés ellen
PEPSINBORA
 Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban Árad, Szabados-út. Budapest: Török József és dr. Egger Leo Nádor, gyógyszerárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

1900. párisi nemzetközi kiállítás jury tag.
 Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.
 gazdasági gépgyára MOSONBAN.
 Ajánlja a jelenlegi időnyre:
 Rostait, magtárszelelőit és konkolyválasztókat. — Uj! Diadal-rostá és Kayser-féle centrifugális gabonaszétválogó. 8790
 Hirneves „HUNGÁRIA DRILL” merítő rendszer, „MONSINI DRILL” toló-veető rendszer, „JUBILEUM DRILL” kis gazdának.
 Legjobb Sack-rendszerül ekéit, egyes, kettős és hármas ekéit, a híres és rendkívül kedvelt Laacke fála boronait, rétre és szántóföldre és hengereit.
 A szilvéri időnyre: borsajtóit különböző nagyságban és szőlőszűzőit legjobb minőségben.
 Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer- és csemegé-kereskedésben és cukrászdában. 8637
 Naponkénti eladás

PODOR
 folyékony szépségtartalmú aczéhvétel, melynek segítségével mindenki, bárhol és bármilyen egészségesebb, olcsó, fűtő és hűtő italt készíthet (szőlő, sör, limonádé, szikvíz, málna, gázos, pezsgő, tej stb.) készíthet az a csúnya szerkesztett palackban a mellékelt utasítás szerint. A szépség vegyülete. A kezelés egyszerű, kényelmes. A folyadék lehűl. 1 doboz 10 sodorhüvelyvel 60 kr. Egy hozzá szükséges, mindenkor használatos palack 3 ft. Sodorpalack, mely egy hal, mint a sodorveg, 4 ft. Részletek leírás és utasítás kinyitásra ingyen és bérmentve. Képviselet a magyar korona országai részére Budapest, Kecskeméti-utca 6. 8752

CRÈME DE FANCHON
 a 3 sziv védegyjegy.
 Rögön finomító és szépítő arc krém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!
 Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K. Főraktár: „URSITS” gyógyszerár. Budapest, Rákóczy-utca 11. Vátszere 20 fillér többet ekkal deze ut a frankó
 6868

Szigeti Hattyu-erme 1 kor. 20 fill.
 Szigeti Hattyu-szappan 80 fillér.
 Szigeti Hattyu-mosdóvíz 2 kor.
 A mai kor legkifinomultabb bőrápoló szer. Széplő, májfűt és az arczobor minden nemű tisztáltsághoz fel-ellen és birtos elmosására. Egyedül készítője úv. Buzsák Mártonné gyógyszerár M.-Szigeten. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszer. Király-utca 12.

A 20 év óta ismert és kedvelt
Szörirtőszert (Epilatoire), mely teljesen kártja a szőrt az arczból
 a készítő, a kartól stb. most meg lett javítva és hatása gyorsabb, mint azelőtt volt. Teljes jóállás. Ára 1 kis üvegek 3 ft., 1 nagy üvegek 5 ft.
Fischer Róbert
 a vegytan tudora és szőrtelenítőszert Wien, L. Hababurgergasse 4.
 Fűzetek, melyek az oson- és az egyes különlegeségek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldetnek. A készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinek betekintésére állanak úgy szintén szeszgyi kísérletnyelvénytől levél minden világról. Felvilágosítás szeszgyi ügyekben ingyen adatik, levélben is. Raktárak Budapest: Török József és Koller Testvérek gyógyszerárban.

CSÁSZÁRFÜRDŐ. BUDAPEST. 8696
 Fürdő — a nagyszerű uszadék is — kizárólag kénes hő- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65° C. közt váltakozik.
 Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdőit, telje átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdők.

WEINWURM ANTAL
 Első magyarországi fényképezési, Cinokgrafál, chromautotipál sokszorosító műintézet készíti horvát, valamint rész magyarországi kiállítások a legmodernebb kivitelben. Házonkívüli felvételek, v. m. épitmények, gépek, tájképek, továbbá olajfestmények és ipar művészeti tárgyakról a legújabb és legújabb árak mellett.
 Budapest, IV., Károly-utca 3. Telefon 700.

IDEAL-HAJFESTŐ
 1 ÜVEG 2 KOR. 40 FILL.
RUZSITS ISTVÁN GYÓGYSZERÉSZ ÁRAD.
 Teljesen ártalmatlan a haj legszebb fekete színt nyer egyszerű használat után, mely három hónap tart, le nem mosható s nem piszkál.
 + Soványaság +
 Szép, telt testidomok a mi keleti orvostudományunk 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást eredményez. Orvosi rendszert. Szigorú beállítás. Nem szédít. Szemes köcsönövel. Ára karsonként 3.250. Postautalvány vagy utánvétel. Használati utasítással. Nyglen. Institut. Dr. Franz Steiner & Co. Wien, 18. Praterstr. 26.

„A világ legjobb sámfája”

Földvály Imre

Párja
frt 150

férfidivat és fehérenemű raktárában

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. és VIII., Kerepesi-út 9.

Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-cikkek, kesztyűk és nyakkendők dus választékban kaphatók.

WOTTITZ MANFRED

REPRODUKCIÓ BUDAPEST. MŰINTÉZET KIRÁLY-UTCA 30.

Telefon 18-99.

Kiváló minőségű

DINNYÉKET

„Dunakínese” legkiválóbb faj (Turkesztán) 5 kgr. 1 kor.
„Krétszigeti Ananász” 2-80 kor.
„Jókai” 1-2-80 kor.
I. meseli sárgadinnye 5 kgr. 1-2-80 kor.
I. görögdinnye darabonként 1-2-80 kor.

SCHLESINGER és POLÁKOVITS

BUDAPEST.

Ferencz József-rakpart 39 (Thonet-udvar).
5 kg-on felüli rendeléseknél nagyobb árkedvezmény.

Államilag kedvezményezett gőzerőre berendezett első magyar

Torony-óra-gyár

Mayer Károly L.

utóda **MÜLLER JÁNOS**

Budapest, VII., Kazinczy-utca 3.
Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. 8110

Angol sportjátékok,

valamint saját készítményű torna-eszközök, flügőágyak, mindennemű hálók, zsákok, ponyvák, zsinetek és gazdasági közteláruk legújabb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:

SEFFER ANTAL

Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12.

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

SZABADALMAZVA **HIMZETT** D.S.M. 1900

SELYEM LEVELEZŐ-LAPOK

MINDEN KÖNYV GYERMEK DISZ

Darabonként 25-35 kr Szab és kiadó (utalajdonos)

BÉRCZID SÁNDOR BUDAPEST VI. KIRÁLY U. 4.

KÉPES ÁRJEJZÉK INGYEN VÍSZONTELADÓK KERESÉTEINEK

Czerny-féle híres és elismert készítményei.

Osan-szájvíz-esszencia, 1 üveg 1 kor. 76 fill. Osan-fogpor, 1 doboz 88 fill. Oriental. Rosenmilch (Keleti rózsatej) 1 üveg 2 kor., hozzá a Balsamszappan 60 fill. Tanningene (hajfestő) sötétzöld barna és fekete szalokban, ára egy üvegnek 5 korona. **ANTON J. CZERNY**, Wien XVII., Carl Ludwigstr. 6. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-u. 12., továbbá minden gyógyszerárban és illatszertárban.

CHOCOLAT SUCHARD

schmeckt am feinsten

CHINA-BOR SERRAVALLO, VASSAL

gyengék, vérszegények és lábadozók számára.

Kitűnő íz.

Legjobban ajánlja és alkalmazza a következő tanárok által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Mosetig Neusser, Schauta, Wemlechner stb. 1000-nél több elismeréssel. **Árak:** 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542

Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

MARGIT-CRÈME

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a

MARGIT-CRÈME, mely vegyész és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arzenik és pár nap alatt elválik szőpőlt, megfűlt, pattanást, bőrképzést és minden más bőrbaj. Kisméjű a ráncokat, redőket, himbőlyeket és az arcot fehérré, simává és fűdévé varázsolja. Sem bígnyit, sem ölmöt, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor., Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahn pasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor. Postán utalvással vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706

FÖLDES KELEMEN gyögy. Arad.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktárak Budapest: Török József és Dr. Egger Leó «Nádor» gyögy. Legjobb szepítő-szer.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legisztább égvényes

SÁVANYU-KÚT

KESSLER-féle MAGDA-HAJKENŐCS

dermatologiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételű fogva az elismert legjobb szer

korpa ellen, ugyancsak hajkihullás ellen.

MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövekedést előmozdítja és mint **kitűnő óvszer** a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használatra legjobban ajánlható. 1 tégely ára 3 korona. — Főraktár: Török József.

KESSLER REZSŐ-nél gyógyszerész

GYERTYAMOS, (Törontál vármegye).

Raktárak Budapest: Török József, Király-utca 12. sz. Dr. Egger Václav-körut 17. 8609

Nemi bajoknak elküldött osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy

Dr. Palóc v. körhízi orvos, k. egészségügyi tanár

gyógymódjával

Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

még idült (krónikus) betegségekben szenvedők is **biztos gyógyulást** érnek el. Tíz (10) nagy gyógyterem. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz. Rendelés: d. e. 10-12-ig és d. n. 3-5-ig. Ugyanott kapható és megrendelhető **„Népszerű orvosi tanácsadó”** II. kiadás. Irta: **Dr. Palóc**. Ára 3 korona.

Vertisztító- és soványító-kurák.

VASÁRNAPI UJSÁG

34. SZÁM. 1900. BUDAPEST, AUGUSZTUS 26. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félévre 12. Csupán a Vasárnapi Ujság egész évre 16 korona félévre 8. A Politikai Ujdonságok egész évre 10 korona félévre 5. Külföldi előfizetőkhez a postallag meghatározott viteldíj is csatolandó.

MAGYAR EMLÉKMŰ ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SIRJÁN.

FELEJTETHELEN nagyasszonyunk, Erzsébet királyné gyászát elvessze még mindig fájdalmas emlékeket idéz föl bennünk, s könyveket csal szemünkbe. És ez így fog tartani mindaddig, a míg magyar él e földön. Csupa jóság, csupa gyöngédség, csupa szeretet volt az, a mivel áldásos életében elárasztotta népét: mi más lehetne hát az, a mivel most, a mikor már nincs többé, viszonzozzuk áldott jóságát, mint az a benső, igaz kegyelet, a mely hirdesse az idők végtelenségei a magyar nemzetnek iránta való változatlan érzelmeit.

A magyar nők méltó emlékművet kívántak állítani porai fölé, s azonkívül egy nagyszabású emberbaráti intézmény létesítését tűzték ki célul, a mikor 1898-ban özv. gróf Teleki Sándorné és Jókai Mór felhívására létesítették az „Erzsébet királyné alap”-ot. A nemeslelkű grófné ékeszólóan hirdette az országos nőképző-egyesületben tartott nagygyűléseken, hogy különösen a magyar hazaleányai érzik azt a fájdalmat, a mely nemzetünket érte királynénk elvesztésével, ki a fejedelmőnek, a hitvesnek, az anyának, az igazi nőnek egyaránt eszményképe volt. És ezért a magyar nők földadata gondoskodni az ő emléke megőrkítéséről. Az emberbaráti intézmény alapításán kívül Emich Gusztávné indítványára elhatározták, hogy a királyné koporsójára egy nemes érc-emlékoszorút helyezzenek el a magyar nők nevében.

Akadálynak látszott e szép terv kivételében a szigorú udvari szabály, mely tiltja, hogy az uralkodó család sirboltjában fejedelmi személyiségek kívül más is helyezhessen el emléktárgyat. De azért serényen tovább munkálkodtak és megalakították a központi bizottságot, melynek tagjai a következők: Adlerné Bancalari Hedvig, gróf Bathány Lajosné, Benzúr Gyuláné, dr. Herich Károlyné, Hampelné Pulszky Polixena, Herzl Antalné, Katona Lajosné, Krause-Lang Ernőné, dr. Neumann Árminné, özv. Nendtvich Gusztávné, Rudnay Józsefné, Rosenberg Augusztina, Sebestyén Gyuláné, Vajda Károlyné, továbbá Emich Gusztáv, Hegedűs Sándor, Jókai Mór, Tabódy József, Weisz Berthold és Polgár Géza, a bizottság titkára.

A hölgyek küldöttsége azután eljárt az illetékes helyeken és elérte azt, hogy Ő Felsője a király az időközben megbízott Zala György

által készített koszorú-mintákat megtekintette, s megalapozta a magyar nők és az egész magyar nemzet szeretetének ily nyilatkozásától, az udvari szokások ellenére megengedte, hogy királyi hitvesének koporsója mellé odaállítsák a tervezett emlékművet.

Zala György kiváló művésznök ekkor a bizottság felkérésére hozzáfogott az „Erzsébet emlékmű” mintázásához és elkészítette a szép szoborművet. A bizottság pedig, hogy emberbaráti cselekedetet is gyakoroljon, a múlt év decemberében tartott egyik ülésén elhatá-

A MAGYAR NŐK ÁLTAL ERZSÉBET KIRÁLYNÉNAK EMELT EMLÉK AZ URALKODÓ CSALÁD SIRBOLTJÁBAN. Zala György szoborműve.